

**Міністерство освіти і науки України
Маріупольський державний університет
Кафедра педагогіки та освіти**

ПРАКТИКУМ

**до виконання практичних робіт
з дисципліни «Методика викладання
технологічної освітньої галузі»
для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем
«Бакалавр»
спеціальність 013 Початкова освіта**

Маріуполь

2020

УДК 378.091.64(075.8)

M54

Методичні вказівки до виконання практичних з дисципліни «Методика викладання технологічної освітньої галузі» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «Бакалавр» спеціальність 013 Початкова освіта / Укладач: Тимофєєва І.Б. Маріуполь: МДУ, 2020. 64 с.

Розробник:

І.Б. Тимофєєва – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освіти Маріупольського державного університету.

Рецензенти:

Л.В. Задорожна-Княгницька – доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки та освіти Маріупольського державного університету.

В.В. Скудар – керівник гуртка Творча майстерня "Колібрі" Будинку дитячої та юнацької творчості Кальміуського району м. Маріуполя.

Методичні вказівки розроблено відповідно до Освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта. Метою пропонуваного методичних вказівок є надання практичної допомоги здобувачам вищої освіти у формуванні технологічної компетентності в межах виконання завдань практичних та самостійних робіт з дисципліни «Методика викладання технологічної освітньої галузі», які передбачають вивчення змісту технологічної освітньої галузі, яка реалізовується через новий інтегрований курс «Дизайн і технології» та «Я досліджую світ». У методичних вказівках визначено послідовність, алгоритми дій, правила оформлення, зміст завдань практичних робіт; подано критерії оцінювання. Кожне завдання практичних робіт розраховано на 2 години аудиторної роботи та роботи в поза-аудиторний час вимагає від здобувачів вищої освіти як виконання методичних вказівок, так і самостійного доопрацювання. Методичні вказівки призначено здобувачам вищої освіти ОС «Бакалавр», а також спрямовано на допомогу здобувачам закладів вищої освіти в подальшому професійному розвитку.

Методичні рекомендації затверджено на засіданні кафедри педагогіки та освіти

Протокол № _ від травня 2020 року

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради факультету іноземних мов МДУ (протокол № 10 від __.2020 р.).

© Тимофєєва І.Б., 2020

© МДУ, 2020

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
ПОРЯДОК І РЕКОМЕНДАЦІЇ (ІНСТРУКТАЖІ) ЩОДО ВИКОНАННЯ РОБОТИ ТА ФОРМИ ЗВІТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	7
<i>Організація робочого місця здобувача вищої освіти під час виконання практичних робіт</i>	7
Змістовий модуль I	10
Практичне заняття 1	10
Практичне заняття 2.....	13
Практичне заняття 3.....	18
Практичне заняття 4.....	20
Практичне заняття 5.....	23
Практичне заняття 6.....	28
Змістовий модуль II	33
Практичне заняття 7.....	33
Практичне заняття 8.....	36
Практичне заняття 9.....	41
Змістовий модуль III	43
Практичне заняття 10.....	43
Практичне заняття 11.....	47
ОПИС ЗМІСТУ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОГО ЗАВДАННЯ	51
САМОСТІЙНА РОБОТА	53
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ	55
ГЛОСАРІЙ	58
РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ	60
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	61

ПЕРЕДМОВА

*Без традиції нема культури,
без культури нема нації.*

В. Липинський

В умовах сучасних освітніх реформ формування технологічної компетентності вчителя початкових класів НУШ стає актуальною вимогою сьогодення. Сучасному закладу освіти потрібен компетентний педагог початкових класів, мотиватор та фасілітатор освітнього процесу. Набуття вчителем професійної компетентності полягає в тому, що професійне знання має формуватися водночас на всіх рівнях: методологічному, теоретичному, методичному, технологічному.

Як зазначено у *Методичних рекомендаціях щодо використання в освітньому процесі типової освітньої програми для 1 класів закладів загальної середньої освіти; типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти*, сучасна технологічна освіта як зміст, процес і результат творення виробничої культури власного народу, з одного боку, здійснює трансформацію цінностей соціокультурного досвіду сфери виробництва в особистісний досвід учнів, з іншого, – розвиває їхні творчі здібності в проектно-технологічній діяльності, формує здатність і готовність творити виробничу культуру власного народу, цілісно виконує функції навчання, виховання і розвитку. Зміст технологічної освітньої галузі реалізовується через новий інтегрований курс «Дизайн і технології», логічну послідовність його змістових ліній, які відображають структуру розвитку особистості та культури організації сучасного виробництва: «Інформаційно-комунікаційне середовище», «Середовище проектування», «Середовище техніки і технологій», «Середовище соціалізації». Змістові лінії «Дизайну і технологій» передбачають логічне встановлення взаємозв'язків та інтеграцію практично з усіма освітніми галузями, системне відтворення шкільного, природного, народного і державного календарів, місцевих традицій і звичаїв, максимальне наближення змісту до кожного учня.

*Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни
«Методика викладання технологічної освітньої галузі»*

Учитель початкових класів Нової української школи має володіти креативно-технологічними знаннями, розвивати здібності і впроваджувати прийоми інструменталізованої діяльності; володіння графічною грамотою допоможе вчителям точно побудувати креслення; наявність естетичного художнього смаку надасть можливість виготовити прекрасні вироби декоративно-ужиткового мистецтва; знання основ економіки зорієнтують в альтернативному виборі матеріалів та інструментів, необхідних для виготовлення виробу; знання з основ здоров'я, охорони праці та безпеки життєдіяльності є основою дотримання техніки безпеки під час занять і проведення на належному рівні інструктажів з техніки безпеки серед учнів; високий рівень ЗУН з інформатики, комп'ютерних технологій, технічних засобів навчання є запорукою організації освітнього процесу на сучасному рівні; знання історії, національної культури допоможуть в організації проектів зі створення самобутніх незрівнянних виробів українського мистецтва, мотивують до збереження та примноження національних традицій.

Мета та завдання навчальної дисципліни – підготовка майбутніх учителів початкових класів до виконання завдань з методики трудової освітньої галузі згідно з тимчасовою освітньою програмою підготовки бакалаврів за спеціальністю 013 Початкова освіта; оволодіння загальними та новітніми методами викладання предметів технологічної галузі освіти з опорою на засвоєння теоретичних і практичних знань і умінь про найбільш розповсюдженні матеріали, їх властивості, технологію виробництва та обробки; формування здатності упроваджувати сучасні навчальні технології, інноваційні підходи, передовий педагогічний досвід до навчання окремих питань освітньої галузі.

Технологічна компетентність вчителя початкових класів в умовах Нової української школи є інтегральна, багаторівнева, динамічна особистісна професійна якість педагога, що забезпечує вчителям початкової школи успішне виконання їх професійних функцій

Завдання курсу: навчання здобувачів вищої освіти практичному застосуванню найпростіших інструментів і пристосувань для ручної обробки

*Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни
«Методика викладання технологічної освітньої галузі»*

різних матеріалів, дотримання правил безпечної праці та гігієни; формування практичних умінь у предметно–перетворювальній, конструкторській та конструктивно–художній діяльності на основі навичок самостійного планування послідовності трудових дій; ознайомлення з прийомами художнього конструювання виробів та виконання технік декоративно–прикладного характеру; оволодіння основами естетики та культури праці, елементами дизайну.

Метою технологічної освітньої галузі для загальної середньої освіти є формування в учня/ учениці здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій без шкоди для середовища, до використання технологій для власної самореалізації, культурного й національного самовияву (типова освітня програма початкової освіти).

Отже, надані методичні вказівки розроблені для формування технологічної компетентності майбутнього вчителя початкових класів – *здатність до застосування професійно профільованих проектно-технологічних знань, умінь і навичок, які є теоретичними основами побудови змісту технологічної освітньої галузі загалом та окремих його змістових ліній.*

Бажаємо творчих успіхів!

ПОРЯДОК І РЕКОМЕНДАЦІЇ (ІНСТРУКТАЖІ) ЩОДО ВИКОНАННЯ РОБОТИ ТА ФОРМИ ЗВІТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Організація робочого місця здобувача вищої освіти під час виконання практичних робіт

Робоче місце – це ділянка, пристосована для виконання навчально-трудоових завдань, де розміщуються учень, який виконує завдання, обладнання та інструменти, матеріали, готова продукція.

Працювати на робочому місці можна тільки в спеціальному робочому одязі (халат, комбінезон, фартух), довге волосся має бути вкрите беретом або косинкою.

Розміщувати всі інструменти і предмети на робочому місці обов'язково треба відповідно до правил безпеки праці, проте зручно, бо це дає змогу економити робочий час. Оскільки практичні завдання бувають різними, то організація робочого місця повинна відповідати особливостям цих завдань. Чим простіша операція і менше потрібно інструментів для її виконання, тим розміщення їх повинно бути простішим.

Заготовки та інструменти на робочому місці розміщують у межах робочої зони. У цій зоні працюючий може вільно здійснювати будь-які рухи, пов'язані з виконанням трудового процесу.

Робоча зона, або робочий простір, визначається граничними положеннями кистей рук під час виконання трудових операцій. Під час виконання різних операцій і трудових дій треба бути обережними, щоб не одержати ушкодження й не завдати шкоди іншим здобувачам або устаткуванню. Для цього треба суворо дотримуватись правил внутрішнього розпорядку та безпеки праці.

Загальні правила безпеки під час практичних робіт

1. Займати та залишати робоче місце можна тільки з дозволу викладача. Виконувати тільки ті види робіт, які доручає викладач.
2. Мати при собі зошит, гумку, лінійку, олівець та ручку, матеріали необхідні для виконання практичних робіт.
3. Працювати треба в спецодязі, правильно надягнутому (підбирати волосся, заправляти рукави, кінці косинки).
4. Перед роботою треба перевірити стан робочого місця та наявність і справність інструменту.
5. Не класти на робоче місце непотрібний інструмент й важкі матеріали. Робочі інструменти на робочому столі класти треба ріжучою частиною від себе і так, щоб ними було зручно користуватися. Стежити за тим, щоб ріжучі частини інструментів не виступали за край стола.
7. Не розмовляти і не відволікайтеся під час роботи, контролювати її виконання, не заважати працювати іншим. Працюй сумлінно: своєчасно і високоякісно виконуй доручену роботу
8. Обережно й дбайливо поводитися з інструментом й матеріалами, використовувати їх тільки за призначенням.
9. Суворо дотримуватися встановлених для кожного виду робіт правил безпеки. Ошурки змитати щіткою, не можна їх здмухувати або змитати руками.
10. Після роботи очистити інструменти і покласти їх у відведені для цього місця, прибрати робоче місце, почистити спецодяг, вимити руки.

Набір інструментів, приладів та матеріалів для виконання практичних робіт включає:

1. Лінійку (пластмасову або з деревини чи металу).	5. Пензлики для клею.
2. Косинець (угольник прямоугольний).	6. Ластик.
3. Ножиці (великі та маленькі).	7. М'яку ганчірку або губку.
4. Олівець.	8. Пластикову чашечку для клею або води, фарби.

*Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни
«Методика викладання технологічної освітньої галузі»*

9. Нитки, нитки для вишивання,
нитки для в'язання, гачки для
в'язання.

10. Циркуль.

11. Клей.

12. Кольоровий папір в наборі.

13. Кольоровий картон в наборі.

13. Дошка для роботи з
пластиліном тощо.

14. Стеки різних видів.

15. Тканина.

16. Природничий матеріал
(листя, солома, насіння).

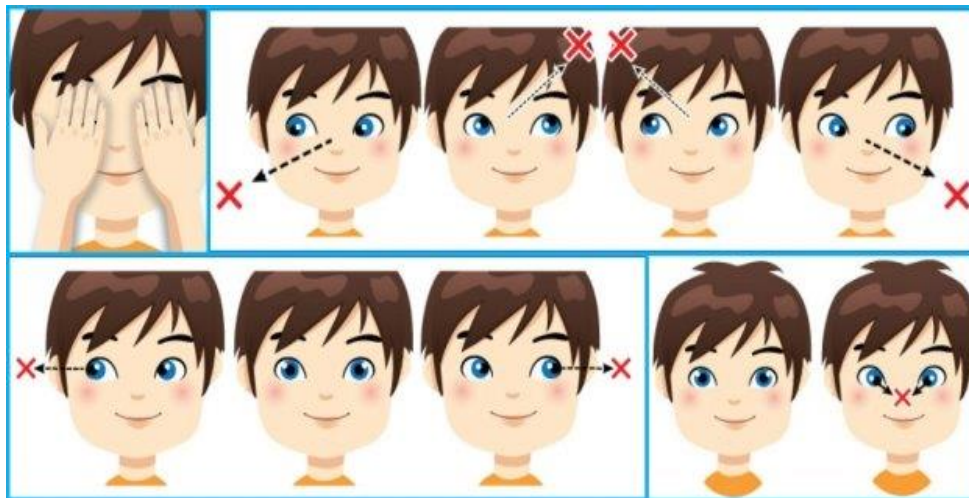
17. Ніж канцелярський
(маленький).

18. Бавовняна тканина, нитки
для вишивання.

19. Калька для переносу
малюнка на тканину.

20. Дріт для виготовлення
виробів.

Зорова фізкультхвилинка

Змістовий модуль I
Конструювання виробів з паперу і картону

Практичне заняття 1
Папір і його властивості

Мета: ознайомити здобувачів вищої освіти із папером як основним матеріалом для роботи на уроках з технологічної освітньої галузі, його видами і властивостями, застосуванням паперу в різних галузях промисловості та бережливим ставленням до нього; навчити виготовляти закладку для книжки; розвивати мислення, творчу уяву, виховувати акуратність, інтерес до роботи.

Обладнання: предметні рисунки, колекція «Види паперу», підручник.

Зміст практичного заняття

Підготувати теоретичний матеріал

1. Предмет, об'єкт і завдання вивчення навчальної дисципліни «Методика викладання технологічної освітньої галузі».
2. Обсяг і зміст роботи з папером і картоном у початковій школі відповідно до чинної програми «Дизайн і технології», «Я досліджую світ».
3. Короткі відомості з історії виникнення паперу.

Завдання. Розробити методичний супровід-матеріал до уроку. Види паперу, функціональні властивості паперу.

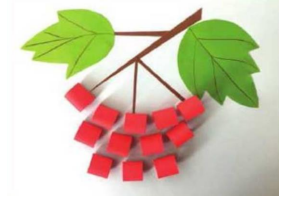
Література:

1. Веремійчик І.М. Методика трудового навчання в початковій школі. Навчальний посібник.-Тернопіль: Мальва-ОСО, 2004. С. 32-39.
2. Степанова Л.В. Методика трудового навчання в початкових класах: Навчально-методичні матеріали для ступеневої підготовки вчителів початкових класів у вищих педагогічних закладах освіти: «Технологія». Методика початкового навчання. Модуль 2. Івано-Франківськ, 2008. 83с.
3. Хорунжий В.І. Практикум в навчальних майстернях з методикою трудового навчання.-Тернопіль: “Астон”, 2005.- С. 3, 203-208, 245-247.

Приклад практичного завдання

Композиція «ГІЛКА КАЛИНИ»

Мета: вчити дотримуватися послідовності дій під час виготовлення аплікації з паперу; розвивати увагу, дрібну моторику рук, охайність, самостійність; виховувати бережне ставлення до речей, зроблених з паперу.

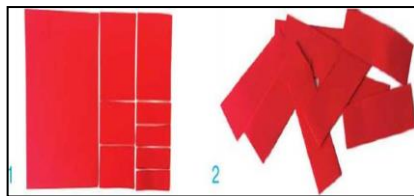
Матеріали:

кольоровий папір: червоний двосторонній, зелений, коричневий, білий для фону); олівець; ножиці; клей; фломастер; салфетка для витирання клею.

Мотивація. Практично з кожним деревом в Україні було пов'язане якесь вірування або уявлення. Древа, кущі, квіти завжди були неповторними і прекрасними символами. «Без верби й калини нема України», - каже прислів'я. З давніх-давен українці вважали калину священною рослиною. Українська народна творчість містить образ калинового мосту, який символізує кровне єднання людей від покоління до покоління, безсмертя нації, неперервність роду.

Інструкція

1. Поділи на частини половину аркуша паперу червоного кольору для ягідок, як показано на рисунку (1,2). Приготуй таких 12-14 смужок.

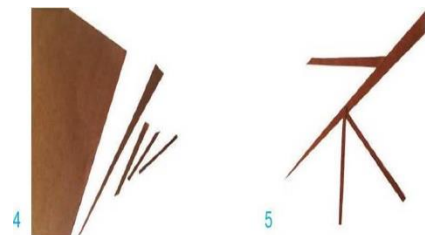

Рисунок 1 – інструктаж виконання пунктів 1 та 2

2. З одного краю кожної смужки зроби згин, намастив його клеєм і склей. Утворилась ягідка. Продовжуй склеювати зі смужок паперу ягідки. Для кетяга потрібно 12-14 ягідок.

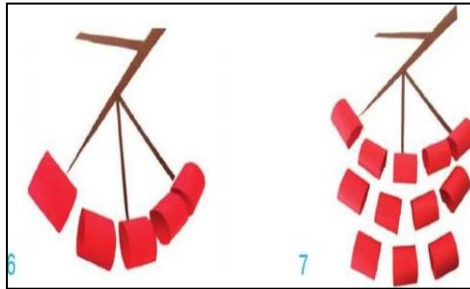

3. Відрізати для гілочок тоненькі смужки різної довжини від аркуша паперу — одну довшу, а інші коротші, як показано на рисунку 2. Приклей їх у верхній частині аркуша.

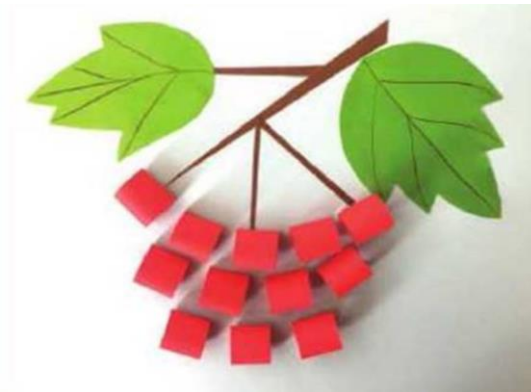
Рисунок 2 – інструктаж виконання пункту 3

4. Розклади ягідки біля гілочок рядами, утворюючи «кетяг калини». Змасти клеєм нижню частину ягідок, приклей їх біля гілочок (рисунок 3).

Рисунок 3 – інструктаж виконання пункту 4

5. Вирізати листочки за шаблоном. Приклей їх з обох боків великої гілки, домалюй фломастером прожилки.

Рисунок 4 – Готовий виріб «Гілка калини»

Література:

1. Бровченко А. В. Я досліджую світ, 1 кл., Технологічна складова. Альбом. Київ, 2018. 60с.
2. Веремійчик І.М. Методика трудового навчання в початковій школі. Навчальний посібник.-Тернопіль: Мальва-ОСО, 2004. С. 32-39.
3. Хорунжий В.І. Практикум в навчальних майстернях з методикою трудового навчання.-Тернопіль: “Астон”, 2005.- С. 3, 203-208, 245-247.

Практичне заняття 2

Розмічування, вимірювання та контроль у процесі обробки паперу і картону

Мета: вчити здобувачів освіти елементам графічної грамоти та особливостям роботи з папером. Сформуванати систему професійних умінь та навичок створювати художні вироби з паперу в різних техніках на основі художньо-образного мислення в матеріалі. Розвивати просторову уяву та фантазію. Виховувати інтерес до творчої роботи.

Обладнання: предметні рисунки, колекція закладок, підручник.

Зміст практичного заняття

I. Підготувати теоретичний матеріал

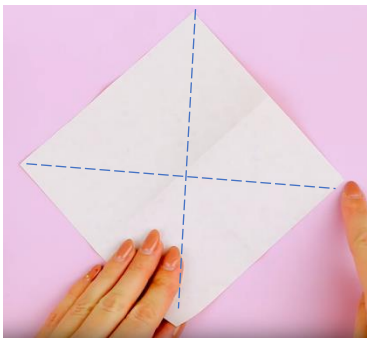
1. Елементи графічної грамоти.
2. Правила розміщення деталей на картоні.
3. Конструювання і виготовлення об'ємно-просторових виробів з картону.
4. Методика з'єднання частин картону між собою.

Література:

1. Веремійчик І.М. Методика трудового навчання в початковій школі. Навчальний посібник.-Тернопіль: Мальва-ОСО, 2004. С. 32-39.
2. Степанова Л.В. Методика трудового навчання в початкових класах: Навчально-методичні матеріали для ступеневої підготовки вчителів початкових класів у вищих педагогічних закладах освіти: «Технологія». Методика початкового навчання. Модуль 2. Івано-Франківськ, 2008. 83с.
3. Хорунжий В.І. Практикум в навчальних майстернях з методикою трудовго навчання.-Тернопіль: “Астон”, 2005.- С. 3, 203-208, 245-247.

3. Складаємо діагоналі.

Рисунок 2 – інструктаж виконання пунктів 2 та 3

4. Розгортаємо отриманий трикутник. Перевертаємо кольоровою стороною. Натискаємо на центр, щоб складки вирівнялися (дивись рисунок 3).

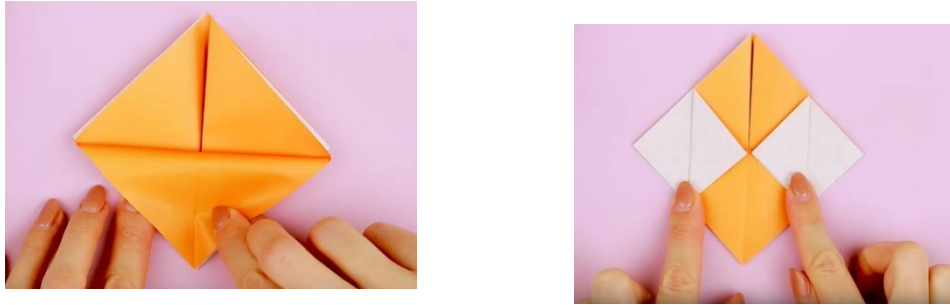
Рисунок 3 – інструктаж виконання пункту 4

5. Тягнемо бокові куточки вниз до кута і складаємо ромб. Перевертаємо ромб.

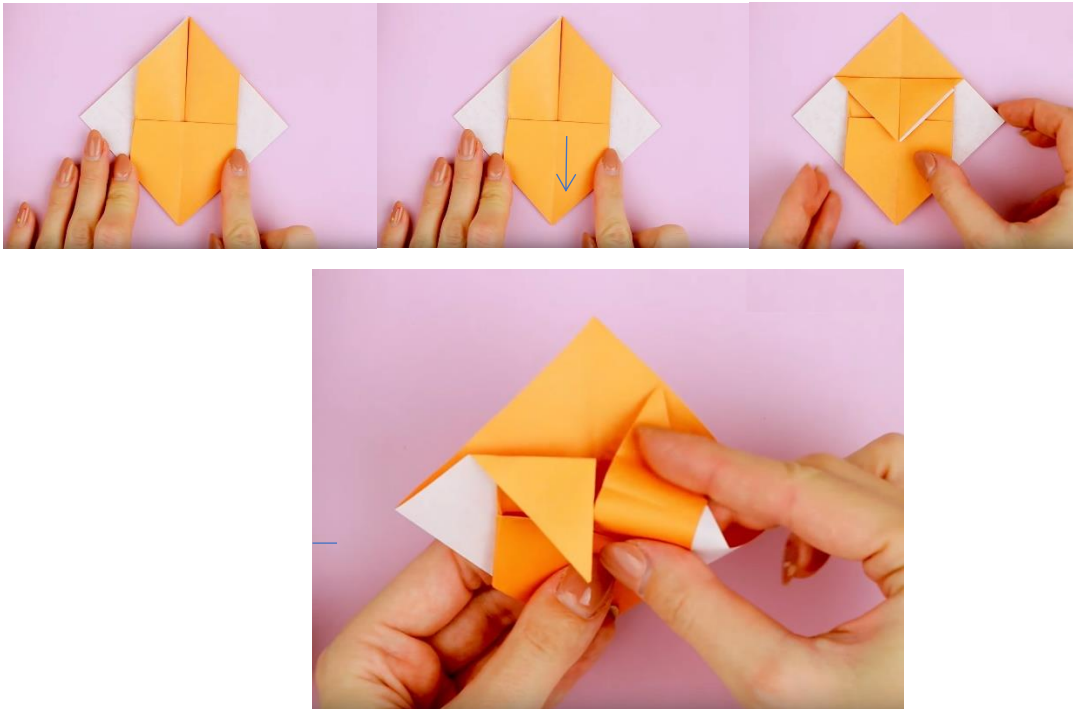
Рисунок 4 – інструктаж виконання пункту 5

6. Один верхній кут складаємо до нижнього. Складаємо бокові кути в центр.

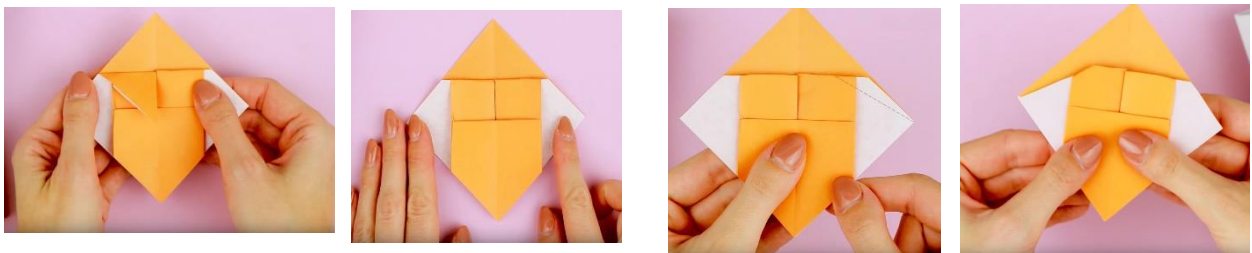
Рисунок 5 – інструктаж виконання пункту 6

7. За отриманими складками, відвертаємо кути в зворотну сторону. Згинаємо верхні куточки вниз від центру вниз 1 см. Дивись рисунок 6.

Рисунок 6 – інструктаж виконання пункту 7

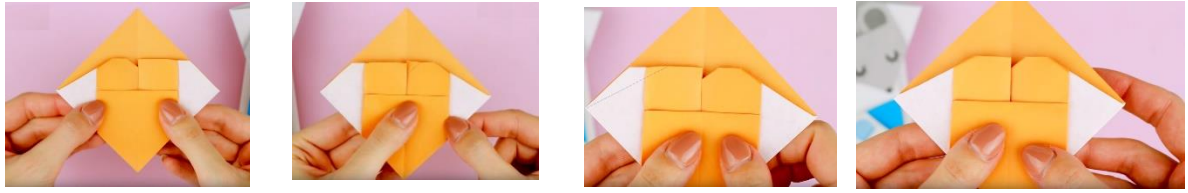
8. Загортаємо кути в іншу сторону по лініях складок. Згинаємо правий кут по лінії від себе.

Рисунок 7 – інструктаж виконання пункту 8

9. Складаємо правий кут по лінії всередину. Повторюємо з другою стороною. Згинаємо лівий куточок по лінії від себе. Дивись рисунок 8.

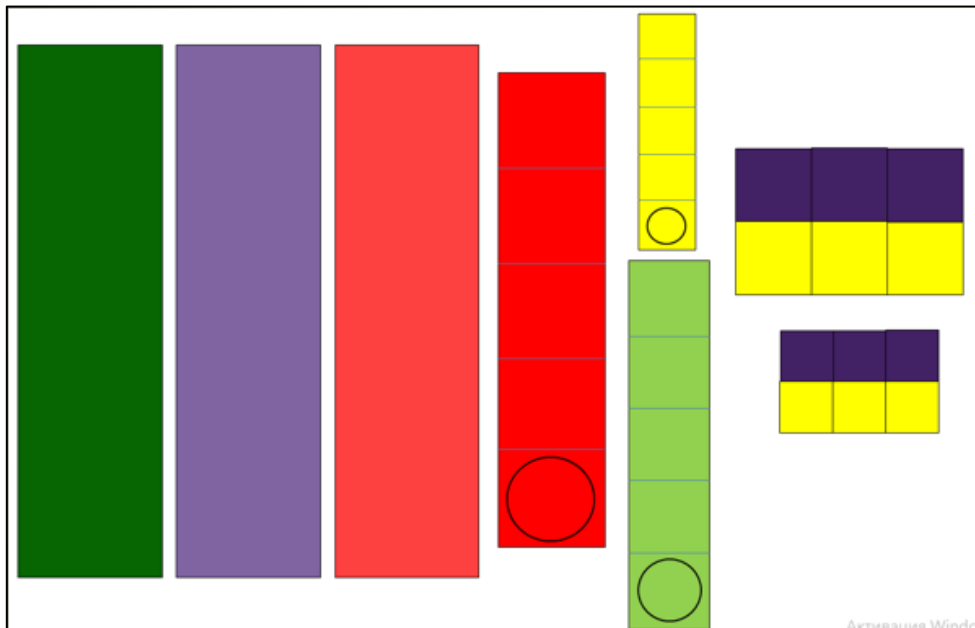
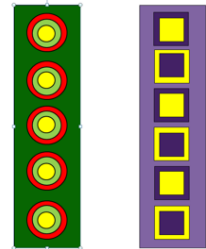
Рисунок 8 – інструктаж виконання пункту 9

10. Складаємо лівий кут по лінії всередину. Малюємо миле личко і розфарбовуємо вушка. Закладка готова!

Рисунок 9 – інструктаж виконання пункту 10

*II варіант паперової закладки для складання конспекту
уроку для учнів 1 класу*

Рисунок 10 – Схема виконання паперової закладки

Практичне заняття 3

Конструюванні виробів з паперу

Мета: сформувати у здобувачів вищої освіти систему професійних умінь та навичок створювати художні вироби з паперу в різних техніках на основі художньо-образного мислення в матеріалі із застосуванням елементів проблемного навчання з використанням інтерактивних методів.

Обладнання: аркуш паперу, кольоровий картон; клей ПВА; пензлик; ножиці.

Зміст практичного заняття

Підготувати теоретичний матеріал

1. Загальні відомості про папір. Правила безпеки праці.
2. Розглянути вимоги до вітальних листівок.
3. Розробка ескізу композиції вітальної листівки за вказаною тематикою.
4. виготовлення вітальної листівки у матеріалі.
5. виготовити декоративні композиції у техніці квілінг (абстрактну та декоративну).
6. виготовити оригамі (архітектурне оригамі, кирігамі, модульне оригамі).

Обладнання: предметні рисунки, колекція закладок, підручник.

Література:

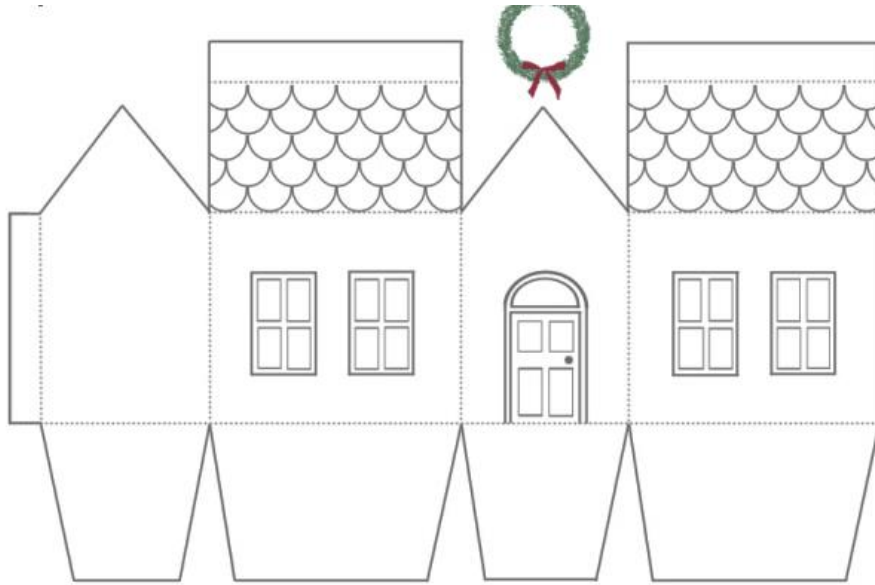
1. Веремійчик І.М. Методика трудового навчання в початковій школі. Навчальний посібник.-Тернопіль: Мальва-ОСО, 2004. С. 32-39.
2. Степанова Л.В. Методика трудового навчання в початкових класах: Навчально-методичні матеріали для ступеневої підготовки вчителів початкових класів у вищих педагогічних закладах освіти: «Технологія». Методика початкового навчання. Модуль 2. Івано-Франківськ, 2008. 83с.
3. Хорунжий В.І. Практикум в навчальних майстернях з методикою трудовго навчання.-Тернопіль: “Астон”, 2005.- С. 3, 203-208, 245-247.

Монтаж картонажних виробів.

Створення макетів коробочок та казкові домівки

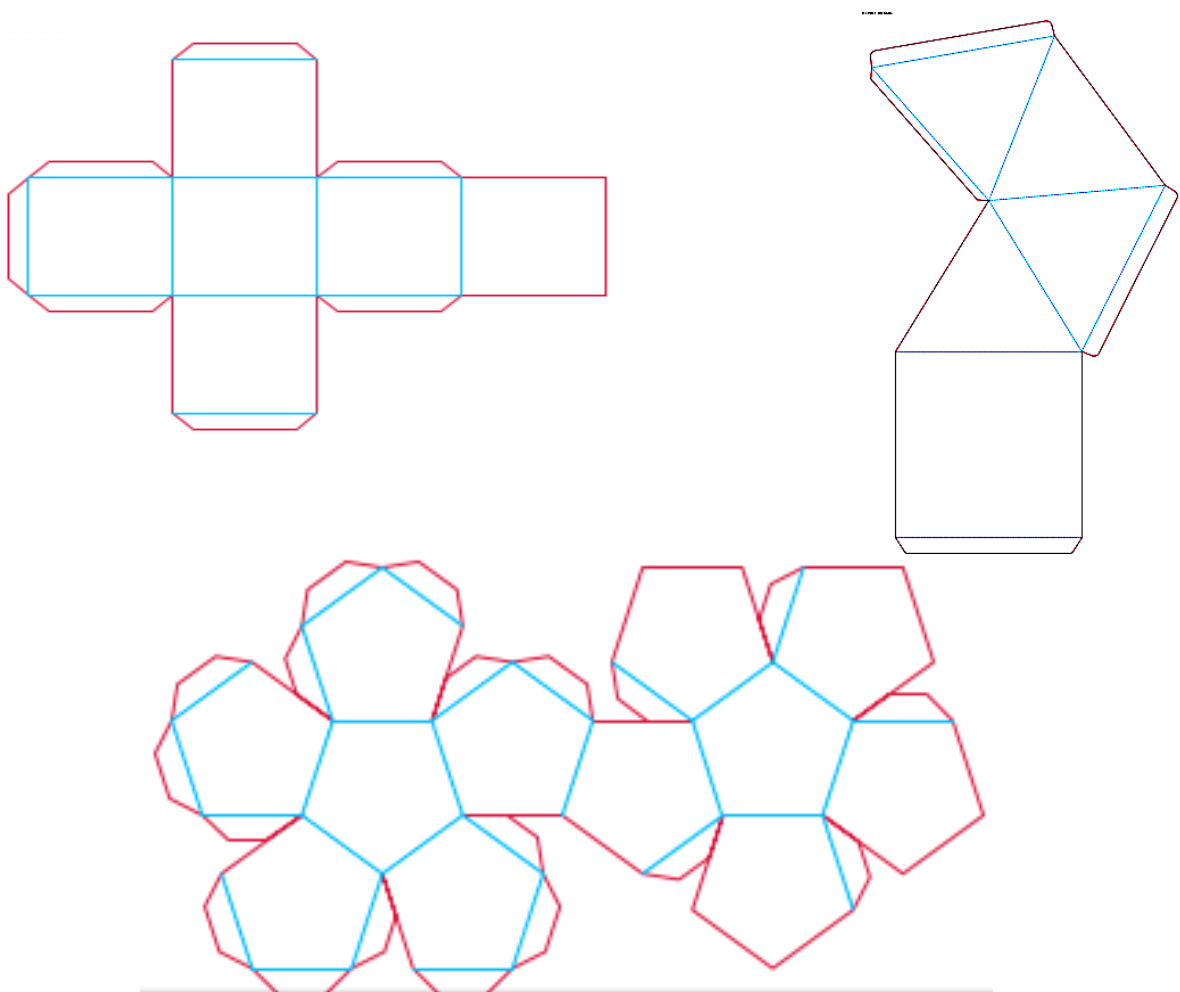
<http://www.template-maker.nl/boxlid/> генератор коробочок

*Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни
«Методика викладання технологічної освітньої галузі»
1 варіант Створення казкового будиночка*

Рисунок 1 – Модель казкового різдвяного будинка

2 варіант Створення коробочок на основі геометричних фігур

Рисунок 2 – Коробочки на основі геометричних фігур

*Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни
«Методика викладання технологічної освітньої галузі»*
Практичне заняття 4
Аплікація

Мета: сформувати у здобувачів вищої освіти систему професійних умінь та навичок створювати художні вироби з паперу в різних техніках на основі художньо-образного мислення в матеріалі із застосуванням елементів проблемного навчання з використанням інтерактивних методів; навчати з'єднувати відірвані частини паперу за допомогою склеювання; вчити дотримуватися послідовності дій під час виготовлення аплікації з рваних частин паперу; розвивати охайність, самостійність; виховувати любов до природи, до праці.

Обладнання: предметні рисунки, колекція закладок, підручник.

Зміст практичного заняття

Підготувати теоретичний матеріал

1. Вимоги до сюжетних композицій.
2. Коли виникла техніка аплікації? Які бувають види аплікації?
3. Назвіть матеріали для виготовлення аплікації.
4. Які вироби можна прикрасити аплікацією?
5. Які інструменти необхідні для виготовлення аплікації з тканини?

Література:

Степанова Л.В. Методика трудового навчання в початкових класах: Навчально-методичні матеріали для ступеневої підготовки вчителів початкових класів у вищих педагогічних закладах освіти. ОКР – бакалавр, спеціаліст: «Технологія». Методика початкового навчання. Модуль 1. – Івано-Франківськ, 2008. – 124 с.

Теоретичний матеріал

Аплікація (лат. –прикладання, приєднання) – це вид художньої діяльності, коли зі шматочків шкіри, тканини або паперу вирізують фігурки, а потім наклеюють на основу – фон. При цьому матеріалом-основою, як правило, служить дерево, щільний папір або картон.

Види аплікацій:

- 1) За використаними матеріалами: з паперу; з природних матеріалів (з листя, квітів, насіння, соломи, очерету тощо); з тканини.
- 2) За об'ємом: плоска, об'ємна.
- 3) За способом виготовлення деталей:

*Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни
«Методика викладання технологічної освітньої галузі»*

- різана (за допомогою ножиць, ножа);
- рвана (виготовлена способом виривання деталей вручну).

4) За технікою виготовлення деталей:- вирізна (складанням вдвоє, вчетверо, в декілька разів);- силуетна (одно або багатошарова);- силуетно графічна (лінії прорізів).

Секрети правильного склеювання деталей

- Для аплікації найзручніше використовувати клей ПВА.
- Користуйтеся пензликом для клею.
- Підкладіть папір під деталі, а потім наносьте на них клей.
- Зберігайте пензлик на підставці.
- Наносьте клей на краї великих деталей, а маленькі змащуйте повністю.
- Залишки клею витирайте серветкою.
- Після роботи ручки та пензлик ретельно вимийте.

5) За способом кріплення деталей: одношарова, багатошарова.

6) За кількістю деталей:

- цілими силуетами (представляє собою наклеєні на фон не розчленовані на окремі деталі зображення предметів);
- роздроблена на частини (складається із зображень предметів, виконаних з окремих деталей одного або різних кольорів);
- мозаїка (виконується зі шматочків паперу одного або різних кольорів, складових деталі зображення. Якість шматочків паперу також може бути різним).

7) За тематикою: - сюжетна (відображає події, явища, складається з декількох різних фігур);- предметна (зображення окремих предметів);

- декоративна (орнаментні зображення, що використовуються для оздоблення виробів).

Інструкційна картка виготовлення аплікації з паперу:

Варіант I

1. Продумайте сюжет аплікації.
2. Складіть ескіз виробу.

3. Підготуйте необхідні матеріали для створення аплікації.
4. Підготуйте шаблони.
5. Виріжте з кольорового паперу необхідні деталі аплікації за шаблонами.
6. Прикладіть деталі аплікації на фон за ескізом.
7. Нанесіть на зворотну сторону деталей клей та приклейте до аркуша основи.

Рисунок 1 – Види аплікації

Варіант II

1. За шаблоном або самостійно вирізати силует голови героя та наклеї його на білий чи кольоровий аркуш картону.

2. Намалювати фломастером або зробити в техніці аплікації брови, очі та повіки.

3. Добери гудзики, приклеїти на місце зіниць й носа, з кольорового паперу вирізати та приклеїти ротик.

4. Підберіть яскраву тканину, яка підходить образу героя, вирізати з неї та приклеїти комірець.

5. Щоб сформувати косички або волосся, на лінійку довжиною 20-30 см, намотати нитки для в'язання. Розрізати нитки з одного боку та заплести косичку. Приклеї волосся портрет.

*Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни
«Методика викладання технологічної освітньої галузі»*

6. Для створення передньої частини зачіски на лінійку або картон довжиною 15см намотайте нитки, розрізати їх з одного боку.

7. Намазати лобну частину голови клеєм. Розподіли нитки над бровами, загнувши їх менш ніж на половину, щоб утворився рівний край лінії волосся на маківці.

Практичне заняття 5 Різання паперу і картону. Витинанка

Мета: сформувати у здобувачів вищої освіти систему професійних умінь та навичок створювати художні вироби з паперу в різних техніках на основі художньо-образного мислення із застосуванням елементів проблемного навчання з використанням інтерактивних методів; вивчати витинанку, як вид народних ремесел України, розвивати навички послідовності дій під час виготовлення витинанок, навчати основним прийомам виготовлення витинанок; розвивати навички безпечної праці з інструментом; розвивати критичне мислення, виховувати охайність у роботі, посидючість, терпіння, естетичні смаки, почуття прекрасного; розвивати охайність, самостійність; виховувати любов до природи, до праці.

Обладнання: аркуш паперу, кольоровий картон; клей ПВА; пензлик; маленькі ножиці або канцелярський скальпель (Макетний ніж, різак); трафарет.

Зміст практичного заняття

Підготувати теоретичний матеріал

1. Правила різання паперу.
2. Які бувають види витинанок?
3. Назвіть матеріали для виготовлення витинанок.
4. Які вироби можна прикрасити витинанками?
5. Історія витинанок?

Література:

1. Веремійчик І.М. Методика трудового навчання в початковій школі. Навчальний посібник.-Тернопіль: Мальва-ОСО, 2004. С. С.48.
2. Хорунжий В.І. Практикум в навчальних майстернях з методикою трудового навчання.-Тернопіль: “Астон”, 2005. С. 245-247.
3. Степанова Л.В. Методика трудового навчання в початкових класах: Навчально-методичні матеріали для ступеневої підготовки вчителів початкових класів у вищих педагогічних закладах освіти. ОКР бакалавр, спеціаліст: «Технологія». Методика початкового навчання. Модуль 1. Івано-Франківськ, 2008. 124 с.

Теоретичний матеріал

Різання – операція поділу матеріалу на окремі частини, або ми кажемо це відділення однієї деталі від іншої на окремі частини.

Розрізняють такі види різання:

- розрізання;
- відрізання;
- вирізання.

Папір ріжуть по згину і під лінійку. По згину ріжуть папір в тих випадках, коли лінія розрізу може бути не дуже точною. Чітка рівна лінія розрізу виходить при різанні паперу чи картону під лінійку. Для різання використовують пластмасову або металеву фальцлінійку. Проводять різання на підкладній дошці, виготовленій з м'якої деревини.

Картон ріжуть ножом, тримаючи його в кулаці і розміщують строго перпендикулярно до площини картону і щільно притискуючи до грані лінійки. Розрізувати аркуш картону треба за кілька разів. При роботі з папером і картоном використовуються пристрої, які полегшують роботу і підвищують продуктивність праці.

Одним з таких пристроїв є **кригоріз**. Використовується він для вирізування з картону кругів різного діаметра.

*Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни
«Методика викладання технологічної освітньої галузі»*

Іноді при виготовленні виробів з картону в ньому необхідно прорізати отвори невеликого діаметра. Цю роботу краще виконувати спеціальними *просічками*. Працювати просічкою треба на торцевій підкладній дошці або якщо її немає, то на торцевому боці обрізка бруска.

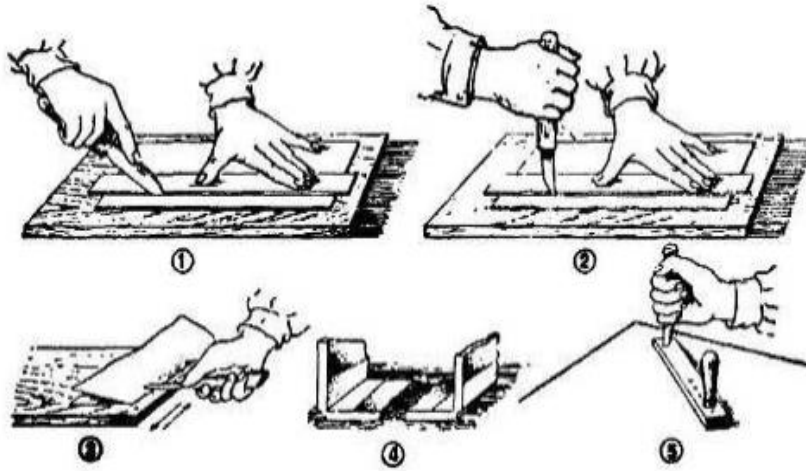
Для різання цупкого паперу і картону можна використовувати звичайний *фоторізак*. Це полегшить роботу і підвищить продуктивність роботи працюючого.

Рисунок 1 – Приклади витинанок

Витинанка (від укр. «Витинати» - вирізати) – це декоративно-прикладне мистецтво, засноване на вирізанні ажурних візерунків і невеликих картин з паперу. Найпростіші витинанки - це сніжинки, вирізані з паперу. Витинанка -це техніка вирізання з паперу. Термін «витинанка» з'явився на початку ХХ століття від слова «тинати» - різати. Мається на увазі симетрична різьблення. Папір складається вдвічі і більше (це вже називається рядок). А під словом «витинання»а – вирізання, мається на увазі асиметрична-різьблення.

У 30-ті роки, дуже схожі на Петриківський розпис, з'являються витинанки. Вони відрізняються від західно-українських витинанок повторюваними елементами. Зображувалися, в основному, вазони, дерево життя, квіти, птахи. Улюбленим мотивом було весілля. Майстри різали відразу по 10-20 однакових елементів з різною кольорового паперу, а потім компоували їх на аркуші, частіше білому.

Рисунок 2 - Правила різання та згинання паперу

1- розрізання паперу по лінійці; 2- як тримати ніж при розрізанні картону; 3 – згладжування згину паперу гладилкою; 4 – згини надрізаного картону і підклеювання згинів; 5 – вирізування з картону круга за допомогою кригоріза

Інструкційна картка виготовлення витинанки з паперу:

1. Для початку згинаємо папір навпіл і наносимо наш малюнок (трафарет). Необхідно, щоб всі лінії не єдналися як при звичайному малюнку, а склалися з окремих елементів.

Рекомендації: можна на малюнку зафарбувати простим олівцем області, які потрібно вирізати, щоб було простіше зрозуміти які саме частини малюнка потрібно видалити.

Рисунок 3 – Макет витинанки

2. Після того як ви нанесли шаблон на папір, починаємо вирізати акуратно по лінії. Починаємо прорізати малюнок знизу, вирізаючи по черзі всі деталі.

Рисунок 4– Вирізання витинанки

Рекомендації: Не забудьте підкласти під лист килимок для вирізання або фанерку. Вирізаючи притримуйте аркуш паперу рукою, щоб випадково не порвати малюнок. Вирізати потрібно акуратно і повільно, щоб не відрізати потрібну частину. Якщо ненароком це сталося, не переживайте, відрізану частину можна приклеїти клеєм.

3. Коли всі деталі усередині шаблону вирізали, потрібно обрізати шаблон по контуру.

4. Отже, коли наша витинанка готова, починаємо підбирати фон для неї. На кольоровий картон приклеюємо нашу витинанку (наносимо клей на ту сторону, з якої вирізали). За основу можна вибрати будь-який колір, який вам сподобався.

Рисунок 4– Приклади виконання витинанки

Практичне заняття 6

Робота з подрібненим папером (пап'є-маше)

Мета: сформувати у здобувачів вищої освіти систему професійних умінь та навичок створювати художні вироби з паперу в різних техніках на основі художньо-образного мислення із застосуванням елементів проблемного навчання з використанням інтерактивних методів; вивчати роботу з подрібненим папером, розвивати навички послідовності дій під час виготовлення пап'є-маше, навчати основним прийомам виготовлення пап'є-маше; розвивати навички безпечної праці з інструментом; розвивати критичне мислення, виховувати охайність у роботі, посидючість, терпіння, естетичні смаки, почуття прекрасного; розвивати охайність, самостійність; виховувати любов до природи, до праці.

Обладнання: аркуш паперу, кольоровий картон; клей ПВА; пензлик; маленькі ножиці або канцелярський скальпель (Макетний ніж, різак).

Зміст практичного заняття

Підготувати теоретичний матеріал

1. Правила різання паперу.
2. Які бувають види витинанок?
3. Назвіть матеріали для виготовлення витинанок.
4. Які вироби можна прикрасити витинанками?
5. Історія витинанок?

Література:

1. Веремійчик І.М. Методика трудового навчання в початковій школі. Навчальний посібник.-Тернопіль: Мальва-ОСО, 2004. С. С.48.
2. Хорунжий В.І. Практикум в навчальних майстернях з методикою трудового навчання.-Тернопіль: "Астон", 2005. С. 245-247.

Теоретичний матеріал

Якщо перекладати дослівно, то вийде «жований папір».

Стародавні єгиптяни робили посмертні маски, використовуючи шари папірусу, переживаного допомогою клею. У Персії з багатошарового паперу виготовляли декоративні вироби, в тому числі скрині і кубки. Часто, поверх паперового шару наносили тонкі металеві пластини.

*Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни
«Методика викладання технологічної освітньої галузі»*

Спочатку пап'є-маше знайшов своє застосування у Франції і став набирати популярність з 16 століття. В той час з нього створювалися ляльки і вони користувалися великим попитом.

Просочена клейстером або яким-небудь іншим клеєм і спресований в декілька шарів папір стає дуже міцним. З такого паперу можна зробити не тільки трубки, але і складніші речі: муляжі фруктів і овочів, рельєфні географічні карти, всілякі макети, моделі і іграшки. Папір потрібно заздалегідь подрібнити: розірвати на дрібні шматочки або перетворити на рідку масу. Такий подрібнений і потім склеєний в декілька шарів папір або просочену клеєм паперову масу називають пап'є-маше.

Перш за все вирізують з дерева, відливають з гіпсу або, найчастіше, виліплюють з пластиліну або з жирної глини модель тієї речі, яку хочуть виклеювати з паперу. Глину подрібнюють на шматочки, заливають на декілька годин невеликою кількістю води, а потім місять. Підготовлена для ліплення глина не повинна прилипати до пальців і мати грудок. Ліплять модель руками, а остаточно обробляють за допомогою дерев'яних лопаток — стеків.

Пап'є-маше створюється різними методами та їх налічується три:

Спосіб 1. Пошарове

Найпростішим з усіх є пошарове спосіб. Папір нарізають на смужки і наклеюється на спеціальну форму. Це може бути куля, тарілка або щось інше. Загалом, можна використовувати все, що має потрібну форму.

Зазвичай робиться не дуже багато шарів, але для деяких виробів їх кількість може дійти і до сотні. Смужки повністю обмащуються клеєм і поміщаються у форму шарами. Кожні 3-4 шари майбутня виріб просушується. Тільки потім треба робити інші шари, також просушуючи їх. Далі робота залежить безпосередньо від самої виробу.

Спосіб 2. Паперова м'якоть

Цей спосіб самий древній. Для нього треба нарвати на шматки газету чи щось інше і замочити у воді на 10 годин. Потім суміш треба трохи розігріти, щоб зруйнувати її структуру. Вода видалається через сито, а потім її треба зробити

однорідною. Для цього використовується міксер. На завершення змішайте отриману масу з клеєм і можна починати працювати.

Спосіб 3. Пресування

Цей метод більше підходить для промислового виробництва. Аркуші картону накладають шарами і промазують клеєм, а потім пресують. Коли заготовка буде просушена, то її поверхня прошлифуються і забарвлюється. У такій техніці можна виконати тільки плоскі деталі, яким потрібно бути особливо міцними.

Щоб оберегти незавершену модель і глину, що залишилася, від висихання, її зберігають загорнутою у вологу ганчірку. Якщо предмет, який хочуть виклеювати з паперу, складається з двох симетричних половин, то модель можна виліпити не цілком, а тільки одну її половину. Знімати виріб з такої моделі буде легше. Як модель можна використовувати і яку-небудь готову річ: гіпсову статуетку, вазу, дерев'яну фігуру і т.д.

Після того, як модель готова, її обклеюють папером. В цьому випадку модель служить формою. Для обклеювання моделі папір беруть рихлий, непроклеєний, білий або кольоровий (газетний, обгартуваний, афішний). Його розрізають на вузькі смужки і на дрібні шматочки, заливають на декілька хвилин теплою водою, потім воду зливають. Наперед готують також клейстер. Модель, що потім просохла, ретельно змащують яким-небудь рослинним маслом або іншим жиром і починають обклеювати шматочками паперу.

Перший шар викладають вологими шматочками і смужками паперу без клею. Шматочки паперу накладають на модель так, щоб краї одного шматочка прикривали краї сусідніх, не залишаючи пропусків. Коли вся модель покрита одним шаром паперу, на нього накладають другий шар. Кожен шматочок або смужка паперу змащується тепер клейстером.. Потім таким же чином наклеюють третій шар і т.д. Кількість шарів залежить від величини виробу, від необхідної міцності його, від товщини паперу.

У випадку великої моделі обклеювання краще проводити в декілька прийомів. Обклеївши модель чотирма-п'ятьма шарами, їх залишають просохнути на добу, потім укладають ще чотири-п'ять шарів, знову просушують

*Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни
«Методика викладання технологічної освітньої галузі»*

і т.д. Щоб кожен шар обклеїти по всій поверхні моделі, без пропусків, рекомендується проводити обклеювання папером двох кольорів: перший шар виклеювати, наприклад, білим папером, другим, — синім, третій — знову білим і т.д. В цьому випадку всякий пропуск відразу впадає в очі, пропусків легко уникнути.

Інструкційна картка виготовлення виробу з пап'є-маше

I варіант Виготовлення тарілки

Рисунок 1 – Етапи виготовлення виробу

1. Візьміть тарілку в якості основи і змастіть її маслом зверху.
2. Готову масу накладайте на тарілку шаром, потрібним для вашого виробу і добре притискайте пальцями. Якщо ж ви користуєтеся смужками, то потихеньку клеїте їх у довільному порядку.
3. Змочіть пальці клею і гарненько пропрасуйте поверхню, щоб вона була рівна.
4. Заготовку потрібно залишити сохнути на кілька днів і тільки потім можна прибирати її з форми. Коли ви це зробите, то залиште її ще на добу.
5. Після цього візьміть фарби або гуаш з ПВА.
6. Прикрасьте готову тарілочку серветками, лаком, фарбами або чим-небудь ще. Проявіть фантазію, щоб ваша тарілочка вийшла унікальною
7. Коли останній шар буде завдано, через добу можна буде покрити виріб лаком і просушити.

II варіант Намисто з пап'є-маше

1. В першу чергу продумайте, яку саме прикраса ви хочете зробити і як воно приблизно буде виглядати.

*Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни
«Методика викладання технологічної освітньої галузі»*

2. Далі візьміть шматочок дроту, плоскогубці і нитку.

3. З пап'є-маше скачайте невеликі бусинки або інші вподобані фігурки.

Рисунок 2 – Етапи виготовлення намиста

4. Після цього залиште їх висихати, але повного просихання не допускайте, інакше ви не зможете нанизувати їх на дріт.

5. Коли зверху і трохи всередині намистинки обсохнуть, можна нанизувати їх на дріт

6. Зробіть виріб потрібної довжини і закріпіть замок

Рисунок 3 – Готовий виріб намиста

Рисунок 2 – Приклади виробів з пап'є-маше

Змістовий модуль II
Конструювання і виготовлення виробів з текстильних матеріалів

Практичне заняття 7
Виготовлення ляльки Дзвіночок

Мета: сформувати у здобувачів вищої освіти систему професійних умінь та навичок створювати художні вироби з текстильних матеріалів в різних техніках на основі художньо-образного мислення із застосуванням елементів проблемного навчання з використанням інтерактивних методів; розвивати навички безпечної праці з інструментом; розвивати критичне мислення, виховувати охайність у роботі, посидючість, терпіння, естетичні смаки, почуття прекрасного; розвивати охайність, самостійність; виховувати любов до природи, до праці.

Обладнання: тканина, нитки, солома, сінтопон, стрічки кольорові.

Зміст практичного заняття

Підготувати теоретичний матеріал

1. Технологія виготовлення народної ляльки.
2. Основи технології виготовлення народної ляльки.
3. Історія появи народної ляльки. Класифікація ляльок-мотанок (види).
4. Чому лялька уособлює образ людини?
5. Які її обрядові функції та чому вона інколи не має рук і ніг?

Література:

1. Тарасова О. ««Таємничий світ ляльки-мотанки»». Либідь. 2015. 200с.
URL: <https://nashformat.ua/products/taemnychyj-svit-lyalky-motanky-702589>
2. Шушкевич А.Ф. Народна лялька. Технологія виготовлення : навчально-методичний посібник. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2017. 200 с.

Теоретичний матеріал

Українська народна іграшка – давній вид декоративного мистецтва. Історія виникнення і розвитку української народної іграшки. Значення української народної іграшки у вихованні дітей. Види української народної іграшки. Лялька – мотанка, як родинний оберіг. З історії виникнення ляльки – мотанки. Етапи та послідовність роботи над лялькою. М'яка іграшка.

*Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни
«Методика викладання технологічної освітньої галузі»*

Найвідоміша лялька в Україні -- лялька-мотанка, зроблена з тканини та ниток. Вона є прадавнім оберегом, який покликаний захищати свого власника і його оселю від бід, приносити в дім щастя і достаток.

--- Коли ж з'явилася лялька-мотанка?

Перша лялька-мотанка (або вузликова лялька) була виготовлена понад 5 тисяч років тому, коли люди почали вирощувати льон.

Українська мотанка відома з часів Трипільської культури. Це оберіг людської душі й долі, символ предків. Назва «лялька-мотанка» пов'язана з тим, що технологія виготовлення полягає не в шитті, а в намотуванні ниток і стрічок.

За традицією лялька-мотанка має бути без виразного обличчя, а та, яка слугує берегинею, - ще й з хрестом замість обличчя.

Лялька-мотанка виконує багато символічних ролей. Лялька грає функцію посередника між живими і тими, кого на цьому світі вже немає чи, навпаки, ще не з'явилися.

Кожна лялька-мотанка мала бути одягнена в гаптовану сорочку, спідницю і запуску. Усі елементи одягу є оберегами: спідниця символізує землю, сорочка позначає три часи -- минулий, теперішній і майбутній; обов'язковими атрибутами є вишиванка та намисто, які уособлюють добробут. Обов'язковий елемент одягу -- головний убір (хустка), що символізує зв'язок з небом

Весільні ляльки-мотанки були оберегами нової родини і дому, були символом продовження роду. Хворій людині давали спеціально виготовлену ляльку-мотанку, після одужання ляльку спалювали, так як вона перейняла на себе всю неміч. Часто готували окремі ляльки для численних ритуалів.

Технологічна карта. Виготовлення ляльки Дзвіночок

№	Послідовність виконуваних операцій	Поопераційні ескізи	Обладнання
1.	Із сінтопона формуємо кульку. За допомогою нитки до нього кріпимо дзвіночок.		Сінтопон, дзвіночок, нитка

*Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни
«Методика викладання технологічної освітньої галузі»*

2.	Заготовку кладемо в середину найбільшого кола і обгортаємо тканиною кульку із сінтопона і обв'язуємо ниткою. ВАЖЛИВО: слідкуємо, щоб край спіднички був рівний з усіх боків, а центр не змістився.		Коло з яскравої тканини, нитки
3.	Друге за розміром коло також обгортаємо і закріплюємо ниткою.		Коло з яскравої тканини, нитки
4.	Так само кріпиться і обв'язується третє коло. Основа готова.		Коло з яскравої тканини
5.	Формуємо голівку ляльки. Беремо клаптик білої тканини, протилежні кути з'єднуємо в середині і складаємо навпіл.		Квадрат з білої тканини
6.	Вкладаємо в заготовку голівку ляльки так, щоб залишався край для закріплення.		
7.	Вирівнюємо і закріплюємо за допомогою червоної нитки під шию ляльки		Червона нитка
8.	Формуємо ручки ляльки. Для цього вільні кінці білої тканини підгортаємо в середину і перев'язуємо червоною ниткою. При цьому необхідно відступити від краю 0,5 см.		Червона нитка
9.	Пов'язуємо хустку під руками ляльки.		Тканина трикутної форми

10.	Щоб оберіг можна було підвісити над дверима, на ручки прив'язується тасьма./вдома/		Тасьма
-----	--	--	--------

Практичне заняття 8

Види швів. Виготовлення та оздоблення серветки

Мета: сформувати у здобувачів вищої освіти систему професійних умінь та навичок створювати художні вироби з текстильних матеріалів в різних техніках на основі художньо-образного мислення із застосуванням елементів проблемного навчання з використанням інтерактивних методів, розвивати навички безпечної праці з інструментом; розвивати критичне мислення, виховувати охайність у роботі, посидючість, терпіння, естетичні смаки, почуття прекрасного; розвивати охайність, самостійність; виховувати любов до природи, до праці.

Обладнання: трафарет, прямокутний лист тканини, зразки ручних швів, швацьке приладдя, бавовняна тканина, нитки для вишивання, голка для вишивання, ножиці великі і маленькі, олівець, калька для переносу малюнка на тканину.

Зміст практичного заняття

Підготувати теоретичний матеріал

1. Класифікація ручних стібків
2. Класифікація машинних стібків.
3. Основи технології виготовлення вишивки.
4. Виготовлення тканини. Ткацтво в Україні: історія та сучасне виробництво.
5. Що називають швом? Які шви ви знаєте?

Література:

1. Методичний посібник з вишивки. URL:
https://www.tvorchist.com.ua/content_page_7.html

Теоретичний матеріал

*Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни
«Методика викладання технологічної освітньої галузі»*

Ткацтво – це сукупність виробничих процесів, які застосовуються для виготовлення тканини: підготовка сировини, виготовлення пряжі, ткання, оздоблення готової продукції. Сукупність цих виробництв становить текстильну промисловість.

Для виготовлення пряжі, ниток, тканини використовують різні види волокон. Їх поділяють на натуральні та хімічні. До натуральних відносять волокна рослинного тваринного походження (льон, шовк, бавовна та ін.), до хімічних - синтетичні, штучні (капрон, лавсан, віскоза та ін.).

З волокон на прядильних фабриках виготовляють пряжу і нитки. Пряжею називають тонкі і гнучкі нитки, які складаються з коротких волокон, з'єднаних між собою у процесі скручування.

У виробництві розрізняють такі види ниток:

- за матеріалом (бавовняні, лляні, вовняні, натурального шовку, синтетичні, штучні);
- за призначенням (швейні, вишивальні, в'язальні);
- за способом оздоблення (суворі, відбілені, фарбовані).

Залежно від товщини швейних ниток їм присвоюється певний номер від 10 до 80 (чим товща нитка, тим менший номер).

Виробництво тканини за допомогою ручного ткацького верстату було відоме давно. Сьогодні операції, що здійснюють сучасні верстати, не відрізняються від тих, які виконували ручним способом. Подібність у тому, що тканину одержують шляхом переплетіння двох систем пряжі: основи (вона розміщена вздовж тканини) з підтканням.

Виготовлені тканини класифікуються так:

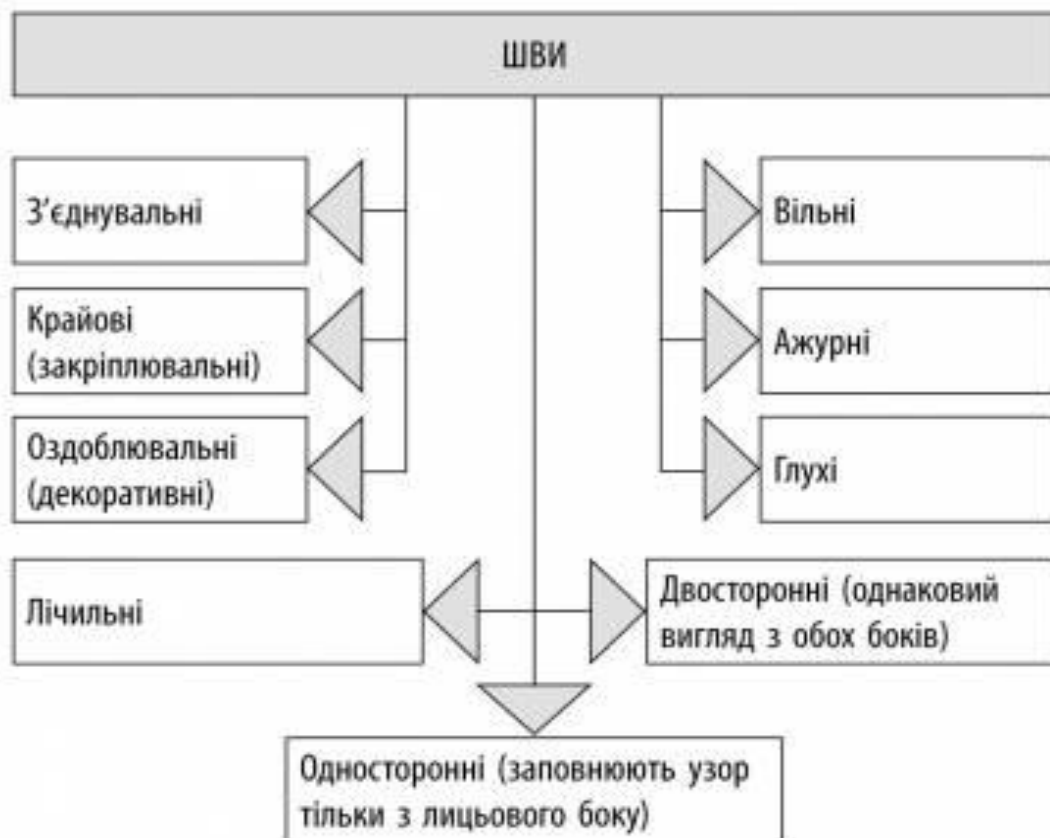
- за вмістом волокон (натуральні, хімічні та змішані);
- за призначенням (побутові і технічні);
- за способом виготовлення (простого і складного переплетіння);
- за кольором (одноколірні і багатоколірні).

На уроках трудового навчання: технічної та художньої праці використовують тканини простого переплетіння: полотняного, саржевого, сатинового й атласного.

У полотняному переплетінні нитки основи і піткання по черзі перекривають одна одну. Лицьовий і зворотний боки тканини однакові.

Саржеве переплетіння утворюється від перекриття ниток піткання двома нитками основи.

У сатиновому переплетінні кожна нитка піткання перекриває зверху чотири нитки основи. Атласне переплетіння виконується навпаки, тобто лицьовий бік утворюють нитки основи. Він має блискучу поверхню, а виворіт - матову. Отже, текстильна промисловість бере початок від розвитку суспільства. Серед виробів, які виготовляються у цій галузі провідне місце займають нитки та тканини.

Рисунок 1 – Види швів

Інструкційна картка виготовлення серветки

1. Вирізати з паперу прямокутник зі сторонами 30см x 10см.

*Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни
«Методика викладання технологічної освітньої галузі»*

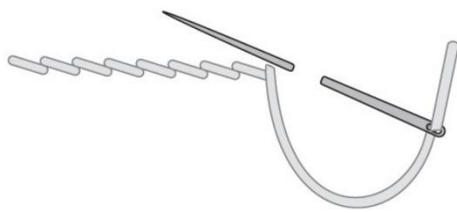
2. Приклади його на заготовку канви й пришпиль. Зайву тканину відрізати за контуром прямокутника і зняти папір.

3. Відступи від коротких країв по 1 см та висмикни 4 нитки переплетені між собою.

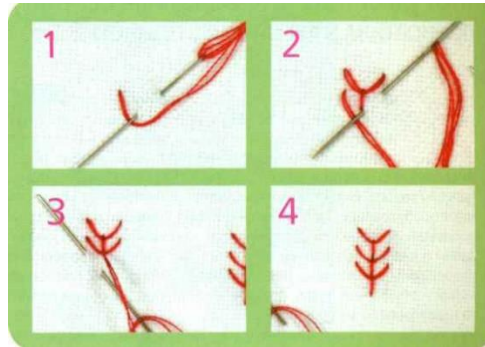
4. Від проміжків, що утворилися, голкою акуратно витягни нитки з менших боків. У тебе вийшов рушничок з бахромою.

5. Обшити менші боки швом через край, а довші - через край в два прийоми.

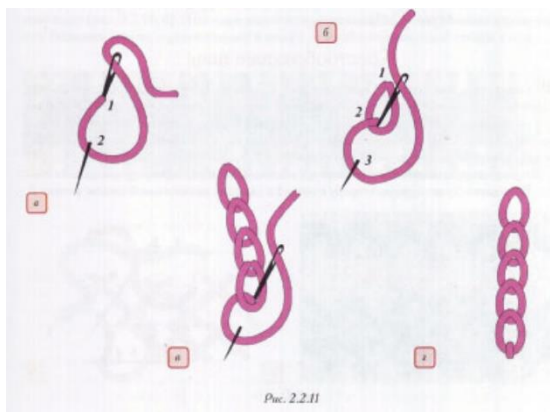
6. Оздоб края рушника швами: уперед голкою, уперед голкою з переривом, назад голкою, стебловим, тамбурним (ланцюжковим), ялинковим, оксамитовим (козликком).

стебловий

ялинковий

тамбурний

оксамитовий

Рисунок 1 – Приклади стібків

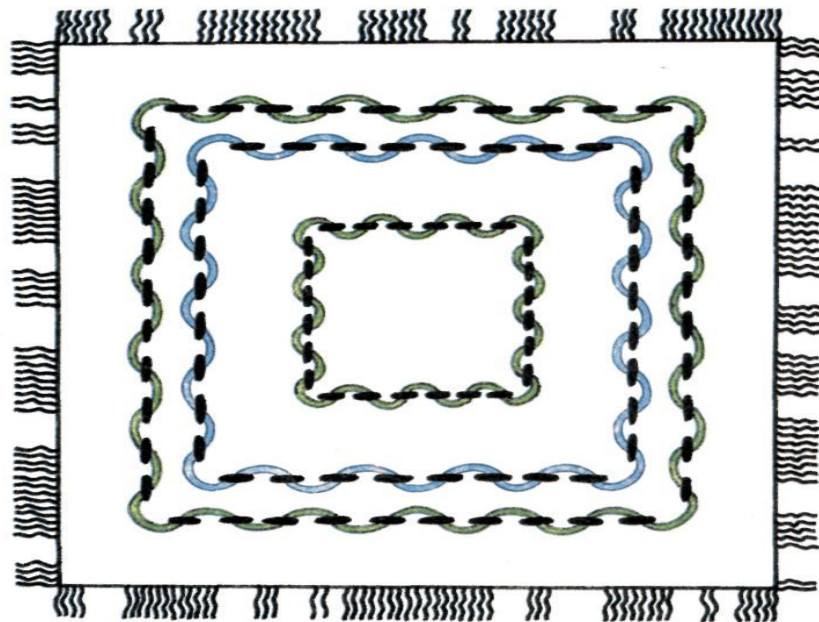
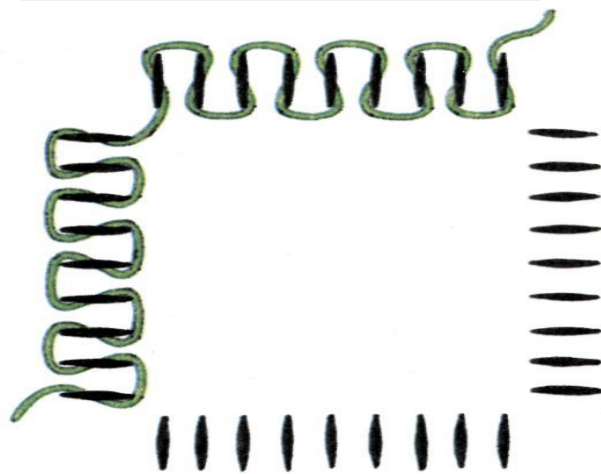
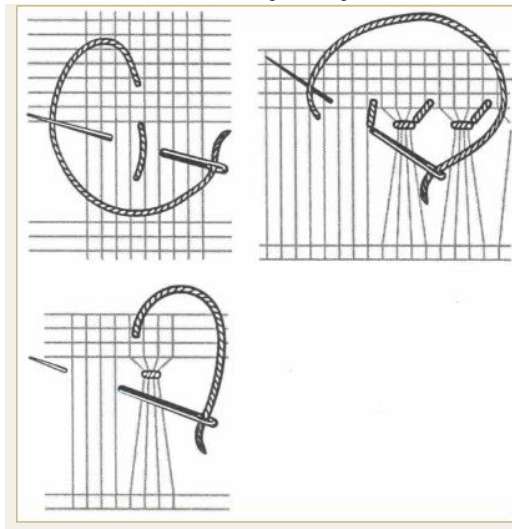

Рисунок 2 – Приклади виконання роботи

Практичне заняття 9 Плетіння браслету з ниток

Мета: сформувати у здобувачів вищої освіти систему професійних умінь та навичок створювати художні вироби з текстильних матеріалів в різних техніках на основі художньо-образного мислення із застосуванням елементів проблемного навчання з використанням інтерактивних методів, розвивати навички безпечної праці з інструментом; ознайомити з асортиментом виробів із ниток; розвивати критичне мислення, виховувати охайність у роботі, посидючість, терпіння, естетичні смаки, почуття прекрасного; розвивати охайність, самостійність; виховувати любов до природи, до праці.

Обладнання: нитки, голка, швацьке приладдя, шпилька.

Зміст практичного заняття

Підготувати теоретичний матеріал

1. Класифікація ручних стібків
2. Види ниток.

Література:

1. Методичний посібник з вишивки. URL:

https://www.tvorchist.com.ua/content_page_7.html

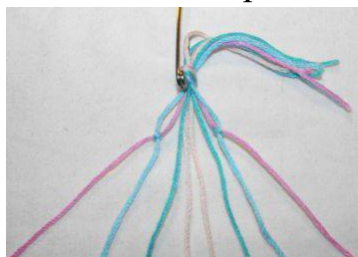
Інструктаж «Плетіння браслету із ниток»

1. Беремо нитки, та ріжемо потрібну кількість, приблизно однакову довжину у декількох відтінках парного кольору. Зав'язуємо елементи у вузлик і закріплюємо на шпильку так, аби нитки розподілилися симетрично щодо центру за відтінками, тобто однаковими будуть пари крайніх, друге і т.д. до середини.

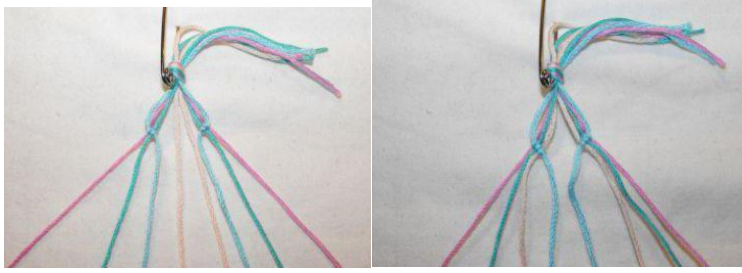
Рисунок 1 – Елемент вузлик

2. Починаємо роботу крайньої лівої нитки. Накладаємо її у вигляді четвірки на другу зліва і зав'язуємо вузлик. Можна виконувати і по два вузли. Те ж саме повторюємо з правого боку дзеркально з двома крайніми нитками.

Рисунок 2 - Перший елемент

3. Робимо вузлики з робочої нитки і наступній до центру також симетрично з обох сторін. Те саме виконуємо з центральними нитками. У підсумку ті елементи, які спочатку були крайніми, стали середніми.

Рисунок 3- Елемент з центральними нитками

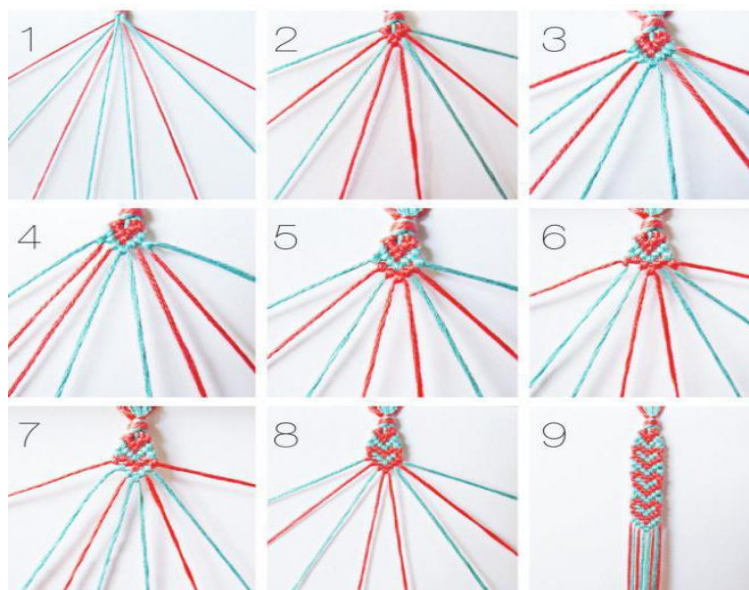
4. Зав'язуємо звичайним вузликом ті нитки, які тепер опинилися в середині. Перший елемент «ялинки» готовий. Повторюємо всю перераховану вище послідовність плетіння тільки з використанням ниток, які стали крайніми (спочатку вони були другими).

Рисунок 4- Перший елемент ялинки

5. Порівнюємо усі дії з усіма залишилися парами ниток, поки крайніми знову не стануть ті, які були на цих місцях спочатку.

6. Продовжуємо плетіння таким же чином до потрібної довжини. Закріплюємо нитки, і прикраса готова.

Рисунок 5- Етапи виготовлення браслету з ниток

**Змістовий модуль III
Конструювання виробів з різних матеріалів**

Практичне заняття 10

Художні вироби з дроту

Мета: сформувати у здобувачів вищої освіти систему професійних умінь та навичок створювати художні вироби з різних матеріалів; сформувати знання про види дроту; способах її правки та згинання; інструментах і пристосуваннях для обробки дроту, їх пристрій і призначення; про прийомах виконання дротяних скульптур; правила безпечної роботи із застосуванням елементів проблемного навчання з використанням інтерактивних методів, розвивати навички безпечної праці з інструментом; ознайомити з асортиментом виробів із ниток; розвивати критичне мислення, виховувати охайність у роботі, посидючість, терпіння, естетичні смаки, почуття прекрасного; розвивати охайність, самостійність; виховувати любов до природи, до праці.

Обладнання: дріт; паперовий скотч; клей; квітчаста або однотонна тканина; плоскогубці; ножиці; форма для виготовлення пелюсток квітки (Підійде старий бульбашка від лік або маленький балончик від дезодоранту).

Зміст практичного заняття

Підготувати теоретичний матеріал

1. Методика формування теоретичних знань про властивості глини, пластиліну та деяких природних матеріалів.
2. Зміст та розвиваюче значення робіт з природними матеріалами, глиною.
3. Заготівля, зберігання і обробка природних матеріалів рослинного і тваринного походження.
4. Флористика. Підготовка засушеного листя і квітів до роботи. Складання композицій. Закріплення деталей на основі. Окантовка робіт під органічне скло та целофан.
5. Конструювання виробів з об'ємних природних матеріалів з графічним вираженням задуму. Прийоми обробки природних матеріалів. Способи з'єднання деталей.
6. Інструменти і пристосування для обробки природних матеріалів. Правила безпеки у роботі з природними матеріалами.

7. Використання соломи для виготовлення виробів. Аплікація з соломи.

Об'ємні вироби з соломи.

Література:

2.Методичний посібник з вишивки. URL:

https://www.tvorchist.com.ua/content_page_7.html

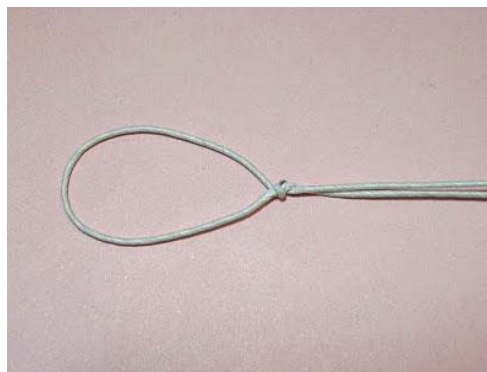
Інструктаж Букет квітів з дроту

Рисунок 1- Готові вироби

1. Вибираючи дрiт для роботи, врахуйте, що бiльш товстий дрiт складнiше гнути - для цього знадобляться плоскогубцi. Зате таку квітку буде мiцнiшим, краще буде тримати форму, нiж квітка з м'якого дроту.

2. Вiзьмiть шматок дроту. Зробiть в її серединi петлю. Для цього обхопiть дротом форму - пляшечку або балончик - i зробiть 2-3 витка, щоб закрiпити петельку.

Рисунок 2- Етапи виготовлення квітки

3. Знiмiть петлю з форми. Надайте їй форму крапельки), звуживши її близько пiдстави i розширивши з протилежного кiнця. Якщо дрiт тонка, ви зможете

*Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни
«Методика викладання технологічної освітньої галузі»*

зробити це руками, якщо товста - доведеться вдатися до допомоги плоскогубців. Ефектно виглядатимуть квіти з дроту з білою обмоткою.

4. Вирівняйте пелюстка. Кінці дроту складіть разом - з них ми будемо робити стебло.

5. Тепер потрібно нанести на пелюстка клей. Тюбики клею мають звужений кінець, але для нашої тонкої роботи найкраще зробити його ще більш вузьким. Для цього оберніть навколо кінця тюбика з клеєм шматочок папірця вигляді кулька, або пірамідки. Кінчик кулька повинен бути відкритим - через нього ви будете отсаживать клей на дріт

Рисунок 3 - Нанесення клею на пелюстки

6. Приготуйте шматок тканини. Розправте його. Нанесіть клей на петельку з дроту з тієї сторони, яка буде нижньою.

Рисунок 4 - Модель петельки для пелюстка квітки

7. Притисніть петельку з клеєм до шматка кольорової тканини. Обрізати тканину по краях пелюстки.

Рисунок 5 - Нанесення клею на пелюстки

*Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни
«Методика викладання технологічної освітньої галузі»*

8. Для 5-лепестковго квітки зробіть п'ять таких однакових заготовок, для 6-пелюсткового - шість. Для наступної квітки використовуйте іншу тканину - так букет буде виглядати веселіше.

9. Загніть кожну пелюстку під кутом приблизно 90 ° до іншої частини дроту. Візьміть 5-6 таких деталей і з'єднайте їх. Стебло отриманого квітки обмотайте паперовим скотчем. Квітка готова.

Рисунок 6 - Готові квітки

Практичне заняття 11

Художні вироби з використанням природнього матеріалу

Мета: сформувати у здобувачів вищої освіти систему професійних умінь та навичок створювати художні вироби з різних матеріалів; розвивати навички безпечної праці з інструментом; ознайомити з асортиментом виробів із ниток; розвивати критичне мислення, виховувати охайність у роботі, посидючість, терпіння, естетичні смаки, почуття прекрасного; розвивати охайність, самостійність; виховувати любов до природи, до праці.

Обладнання: довгий рис, гречка, пшоняні пластівці і овес, кольоровим картоном, олівцем, ножицями і клеєм ПВА.

Зміст практичного заняття

Підготувати теоретичний матеріал

1. Методика формування теоретичних знань про властивості деяких природних матеріалів.
2. Зміст та розвиваюче значення робіт з природними матеріалами, глиною.
3. Заготівля, зберігання і обробка природних матеріалів рослинного і тваринного походження.
4. Флористика. Підготовка засушеного листя і квітів до роботи. Складання композицій. Закріплення деталей на основі. Окантовка робіт під органічне скло та целофан.
5. Конструювання виробів з об'ємних природних матеріалів з графічним вираженням задуму. Прийоми обробки природних матеріалів. Способи з'єднання деталей.
6. Інструменти і пристосування для обробки природних матеріалів. Правила безпеки у роботі з природними матеріалами.
7. Використання соломи для виготовлення виробів. Аплікація з соломи. Об'ємні вироби з соломи.

Література:

1. Веремійчик І.М. Трудове навчання. Конспекти уроків (4клас). Тернопіль: Мальва ОСО, 2018.

2.Веремійчик І.М. Трудове навчання. Стежинка до майстерності: Навч. посібник з трудового навчання для 1 кл. почат. шк. К.: Педагогічна думка, 2004. 128 с.

Інструктаж Букет квітів з дроту.

Рисунок 1 – Приклад виконання аплікації

1. На аркуші білого паперу спочатку малюємо контури грибів. Можна ще скористатися малюнком грибів зі звичайної розмальовки або роздрукувати розмальовку з інтернету. Ці грибочки нам потрібно вирізати. Вирізаємо всю грибну композицію по зовнішньому контуру, намагаємося не зрізати зайве, щоб не зіпсувати картинку.

Рисунок 2 – Вирізання грибної композиції

2. Тепер вирізані гриби потрібно помістити на яскравий фон з кольорового картону. У нас це буде аркуш картону для ручної праці оранжевого кольору. Приклеюємо гриби до картону контурами вгору. Для приклеювання найкраще взяти клей ПВА середньої густини.

Рисунок 3 – Наклеювання грибної композиції

3. Ну а тепер саме час приступити до грибів. Капельочки наших грибочків будуть коричневими, тому робимо їх з гречаної крупи. Клеєм ПВА акуратно за

*Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни
«Методика викладання технологічної освітньої галузі»*

допомогою тонкого пензлика змащуємо невелику ділянку поверхні капелюшка найбільшого гриба. Всю поверхню відразу змащувати не потрібно, інакше клей засохне, поки ми будемо насипати на капелюшок гречку. Посипаємо змащену клеєм ділянку гречкою. Крупи не шкодуємо, коли клей висохне, зайві крупинки ми струсимо. Приклеюємо гречку на всю поверхню капелюшка великого гриба. Гречку обов'язково притискати після приклеювання, інакше вона може відвалитися, коли ви піднімете роботу.

Рисунок 4 – Приклад приклеювання природних матеріалів

4. Так само ми приклеюємо гречку на капелюшки двох маленьких грибочків з боків. Внутрішню поверхню капелюшка великого гриба ми зробимо з пшоняних пластівців. Можна використовувати для цього і звичайне пшоно

5. Ніжки наших грибочків ми зробимо білими. Допоможе нам у цьому довгий рис. Ніжку найбільшого гриба змащуємо клеєм частинами, як і великий капелюшок, щоб клей даремно не висихав. А ось на маленькі ніжки можна наносити клей відразу, на них клей засохнути не встигне. Після того, як ми засипали рисом всі ніжки, ретельно притискаємо крупу пальцями, щоб вона не відвалилася потім. Якщо ж раптом після того, як ви підняли роботу, крупа обсыпалася з виробу, нічого страшного. Беріть клей і акуратно нанесіть його ще раз на ті місця, з яких крупа обсыпалася, і повторіть процедуру. Виріб від цього зовсім не постраждає.

Рисунок 5 – Приклад приклеювання природних матеріалів на ніжку гриба

6. Грибна сімейка готова. Залишилося помістити її в ліс, щоб виріб виглядав закінченим. Гриби в лісі ховаються в траві. Восени травичка жовтіє, в'яне. Тому

*Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни
«Методика викладання технологічної освітньої галузі»*

травичку на нашій саморобці ми покажемо за допомогою вівса. Ці зерна якнайкраще підійдуть для трави, тому що мають довгасту форму. У нижній частині грибочків наносимо клей на картон і трохи заходимо на ніжки. Буде здаватися, що гриби ховаються в траві. Насипаємо овес, притискаємо його до картону і потім намагаємося всі зернятка розташувати вертикально, адже травичка росте вгору. Так як клей ще не застиг, розгорнути зернятка буде нескладно.

Рисунок 6 – Приклад приклеювання зерна

7. І в кінці роботи додамо до нашої композиції трохи сухих листочків. Адже восени листя опадає і, звичайно, можуть впасти на капелюшки грибів, які частенько ростуть під деревами. Візьмемо два маленьких листочка, наприклад, березових. Попередньо їх потрібно висушити за допомогою праски. Попросіть це зробити маму чи бабусю. Наносимо краплю клею ПВА на листочок і приклеюємо один на капелюшок великого гриба, а другий - під маленьким грибочком.

Рисунок 7 – Оздоблення виробу

ОПИС ЗМІСТУ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОГО ЗАВДАННЯ

Підготовка творчої роботи з образотворчого мистецтва та розробка плану- конспекту уроку «Я досліджую світ», «Дизайн та технології».

Індивідуальне навчально-дослідне завдання – вид позааудиторної самостійної роботи здобувача вищої освіти навчального або навчально-дослідного характеру, яке виконується у процесі вивчення програмового матеріалу навчального курсу «Методика викладання технологічної освітньої галузі» і завершується разом зі складанням підсумкового заліку з даної навчальної дисципліни.

ІНДЗ має своєю метою самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань і розвиток навичок самостійної роботи, критичного мислення, формування творчого підходу до вирішення дослідницьких проблем. ІНДЗ містить елементи пошукової, частково науково-дослідної роботи і виступає чинником залучення студента до науково-дослідницької діяльності.

Порядок подання та захисту ІНДЗ:

Тема ІНДЗ обирається здобувачами вищої освіти за погодженням з викладачем на початку семестру. Протягом семестру викладачем на індивідуальних заняттях надаються консультації щодо виконання зазначеного завдання.

Звіт про виконання ІНДЗ подається викладачеві у вигляді творчої роботи з описанням інструктажу та технологічною картою виготовлення виробу. Термін подання звіту – не пізніше ніж за 2 тижні до складання заліку.

Оцінка за ІНДЗ виставляється на останньому занятті з керівництва індивідуальною та самостійною роботою на основі попереднього ознайомлення викладача зі змістом ІНДЗ. У випадку необхідності уточнення певних результатів роботи або більш об'єктивної оцінки виконаного завдання викладач може провести співбесіду за змістом ІНДЗ.

Оцінка за ІНДЗ є компонентом загальної залікової оцінки і враховується при виведенні підсумкової оцінки з навчального курсу.

Структура творчого завдання.

2. Інструктаж.
3. Технологічна картка виконання виробу.
4. Розроблений конспект урок з обраної теми.
5. Творчий виріб.

*Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни
«Методика викладання технологічної освітньої галузі»*

Теми для індивідуальних творчих завдань

№ з/п	Назва теми	Прізвище здобувача освіти
1	Папір і його властивості	
2	Розмічування, вимірювання та контроль у процесі обробки паперу і картону	
3	Згинання та складання виробів з паперу і картону. Орігамі в конструюванні виробів з паперу	
4	Різання паперу і картону. Витинанки.	
5	З'єднання деталей виробів з паперу і картону	
6	Монтаж картонажних виробів. Паперопластика в конструюванні виробів з паперу	
7	Аплікація і художнє конструювання орнаментальних і сюжетних композицій	
8	Палітурні роботи. Художнє конструювання книжкового блоку	
9	Папір і його властивості	
10	Волокнисті матеріали, нитки і тканини	
11	Конструювання і виготовлення виробів з ниток, шнура і сутажу	
12	Художнє в'язання	
13	Конструювання і виготовлення швейних виробів	
14	Художнє оздоблення швейних виробів вишивкою, мережкою	
15	Об'ємна пластика з тканини	
16	Деревина в художньому конструюванні	
17	Обробка металу	
18	Обробка пластмас	
19	Пап'є-маше, глина, пластилін у художньому конструюванні	
20	Конструювання художніх виробів з природних матеріалів	

САМОСТІЙНА РОБОТА

1. Розробіть текст розповіді для учнів 1 класу про технологію виготовлення паперу; пряжі; пластмас.
2. Запропонуйте опис лабораторного дослідження молодшими школярами властивостей тканини; пластиліну; визначення напрямку волокон у листі паперу.
3. Підготувати письмове повідомлення на тему: «Майстри нашого міста».
4. Дайте рецензію на наукову статтю В.П. Тименка *Культурно-екологічні принципи в українській дизайн освіті* /В.П. Тименко// *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. -2011. Випуск 20. – С. 144-148
5. Розглянути Типову освітню програму (розроблену під керівництвом О.Я.Савченко с. 61-64; «Я досліджую світ» с.150-152. Див. *Початкова освіта: Методичні рекомендації щодо використання в освітньому процесі Типової освітньої програми.....*: - Київ УОВЦ «Оріон». – 2018. – 160 с.) Підготувати роздаткові матеріали для уроків 1-2 класів.
6. Підготувати конспект уроку на тему «Розвиток уявлень про природу як першоджерело по відношенню до предметного світу людей та невичерпності її ідей для конструктора та художника».
7. Виконати об'ємно-просторову архітектурну композицію «Середньовічне місто» або «Місто майбутнього».

Обрати за бажанням 1 варіант альбому.

- 1) Підготувати альбом: «Професії пов'язані з текстилем».
- 2) Підготувати альбом зі зразками різних видів волокон.
- 3) Підготувати альбом зі зразками різних видів тканин.
- 4) Підготувати зразки різних видів штучних пластичних матеріалів.
- 5) Підготувати альбом зразків різних видів із порушеннями основних правил дизайну.
- 6) Підготувати альбом для демонстрації різних способів сервіровки столу.

8. Основні лінії і умовні позначення на кресленнях. Особливості креслень, що застосовуються в початкових класах. Порядок читання креслень. Основні розмічувальні і контрольні-вимірювальні інструменти. Правила користування ними.
9. Способи розмічування деталей виробів.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Перелічити інструменти, пристосування та матеріали для виготовлення аплікації

2. Послідовність вибору ефектів анімації для об'єктів слайда:

- команда меню Вставка/Показ слайдів/Налагодження анімації;
- вибір курсором об'єкту + команда головного меню Показ слайдів/Налагодження анімації + вибір ефекту + вибір Початок, Напрямо, Швидкість руху + вибір Параметрів ефектів;
- команда меню Правка/Налагодження анімації.

3. Конструктивний підхід до трудового навчання забезпечується –

---

4. Методичне і матеріальне забезпечення уроків трудової освітньої галузі.

Групова робота. Проектування. Здобувачі вищої освіти діляться на дві групи. 1-

ша група – учителі початкових класів, 2-га – учні початкової школи. Уявіть себе учителем/учнем. Яке обладнання для уроків «Дизайн та технології» або інтегрованого курсу «Я досліджую світ» ви б обрали для класу? Обговорення результатів. Чим обумовлений ваш вибір?

5. Які властивості паперу ви знаєте?

- a) згинається;
- b) легкий;
- c) можна фарбувати;
- d) твердий;
- e) М'який, можна м'яти;
- f) Можна склеювати.

6. Технологія -це

- a) тип освітніх теорій та систем, орієнтованих на успішну трудову діяльність;
- b) вид продуктивної діяльності, завдяки якій успішно досягається поставлена мета щодо задоволення певних потреб;
- c) Інноваційний засіб за допомогою якого проводиться трудова діяльність;
- d) професійна діяльність, завдяки якій успішно досягається поставлена мета щодо задоволення певних завдань.

7. Лялька – мотанка шиється?

- a) так;
- б) ні.

8. Що є в основі ляльки?

- a) паличка;
- б) круг;
- в) хрест.

9. Чому немає обличчя у ляльки – мотанки?

- a) бо так краще, оригінальніше;

*Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни
«Методика викладання технологічної освітньої галузі»*

- б) бо не вміли зробити гарне обличчя;
- в) бо боялися, щоб у ляльку не вселився дух конкретної людини.

10. Визначити правильні відповіді:

- а) Вишивати швом «уперед голку» необхідно по косій лінії.
- б) Стібки шва «вперед голку» повинні бути однакової довжини.
- в) Довжина стібків шва «назад голкою» може бути різною.
- г) Вишивати швом «уперед голку» можна лише вздовж ниток основи.
- д) Вишивати швом «уперед голку» можна лише вздовж ниток підкання.
- е) Довжина між стібками у шві «вперед голку» може бути неоднаковою.
- ж) Шви «вперед голку» та «назад голкою» можуть бути як з'єднувальними, так і оздоблювальними.

№	Варіант
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	

ГЛОСАРІЙ

(тлумачний словник термінів, що використовуються в контексті вивчення курсу «Методикою викладання технологічної освіти»)

Аплікація належить до декоративно-ужиткового мистецтва. Слово «аплікація» в перекладі з латинської мови означає «накладання». Накладання форм різних матеріалів на інший матеріал — основу (фон).

Виробництво – уся суспільна діяльність людей: створення матеріальних цінностей, діяльність в галузі освіти, мистецтва тощо.

Витинанка (від укр. «Витинати» - вирізати) – це декоративно-прикладне мистецтво, засноване на вирізанні ажурних візерунків і невеликих картин з паперу.

Економіка (гр. управління господарством) – це мистецтво господарювати.

Засоби праці – інструменти, пристрої, верстати та інші знаряддя, з допомогою яких людина діє на предмети праці.

Конструкційні матеріали – це матеріал або сировина (деревина, метал, скло, шкіра, тканина, папір тощо) із яких виготовляють вироби.

Матеріальне виробництво – процес створення матеріальних благ, необхідних для існування і розвитку суспільства.

Мета вивчення курсу МТН – забезпечити озброєння майбутніх фахівців теоретичними знаннями та практичними вміннями і навичками, досвідом творчого вирішення завдань трудового навчання молодших школярів.

Методика трудового навчання – це наука, яка досліджує особливості і закономірності педагогічного процесу на заняттях з праці.

Організація – це система заходів, покликана забезпечити найбільш ефективно використання трудових і матеріальних ресурсів, підвищення продуктивності праці.

Організація трудового процесу - це система заходів, засобів налагоджування виробничої діяльності, які покликані забезпечити оптимальні

*Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни
«Методика викладання технологічної освітньої галузі»
умови для її здійснення.*

Пап'є- маше (фр. papier-mâché, букв. «жований папір») – композитний матеріал, що складається з паперових шматків або спеціальної пластичної целюлозної маси, іноді армований текстилем, і зв'язаний з допомогою адгезиву, наприклад, клеєм, крохмальним клейстером або клеєм для шпалер.

Предметами праці є найрізноманітніші матеріали, природні об'єкти, тобто все те, на що спрямовується трудова діяльність людини, на що вона впливає, пристосовуючи для задоволення своїх потреб. .

Продукт праці - матеріальне благо – поєднання речовин природи і праці, яке служить задоволенню потреб людини, що працює, або інших людей.

Різання – операція поділу матеріалу на окремі частини, або ми кажемо це відділення однієї деталі від іншої на окремі частини.

Техніка (гр. вправна, вміла, мистецтво, майстерність) – це сукупність знарядь виробництва, що історично розвиваються і дають можливість людству впливати на навколишню природу з метою добування матеріальних благ.

Технологія (гр. мистецтво, ремесло, наука, вчення) – сукупність знань про способи і засоби проведення виробничих процесів.

Ткацтво – це сукупність виробничих процесів, які застосовуються для виготовлення тканини: підготовка сировини, виготовлення пряжі, ткання, оздоблення готової продукції. Сукупність цих виробництв становить текстильну промисловість.

Трудова діяльність людини – сукупність цілеспрямованих дій, що потребують фізичної та розумової енергії і мають своїм призначенням створення матеріальних та духовних цінностей.

Форми організації спільної праці молодших школярів: фронтальна сумісно-індивідуальна, фронтальна сумісно-послідовна, групова сумісно-індивідуальна, групова сумісно-послідовна, групова сумісно-взаємодіюча.во господарювати.

*Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни
«Методика викладання технологічної освітньої галузі»*

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3	СР	ІНДЗ	Сума
25	20	20	10	25	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C	задовільно	
64-73	D		
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

*Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни
«Методика викладання технологічної освітньої галузі»*

Рекомендована література

1. Йенс – Хельге Дамен. Волшебные цветы – оригами. Харьков, 2012.
2. Базовий перелік засобів навчання та обладнання навчального і загального призначення для кабінетів початкової освіти. Початкова школа.- 2019. № 10. С. 5.
3. Веремійчик І.М. Методика трудового навчання в початковій школі. – Тернопіль: Мальва-ОСО, 2004. 276 с.
4. Веремійчик І.М. Трудове навчання. Конспекти уроків (4клас). Тернопіль: Мальва ОСО, 2018.
5. Веремійчик І.М. Трудове навчання. Стежинка до майстерності: Навч. посібник з трудового навчання для 1 кл. почат. шк. К.: Педагогічна думка, 2004. 128 с.
6. Веремійчик І.М. Уроки трудового навчання (1клас). Тернопіль: Мальва. ОСО, 2014.
7. Веремійчик І.М. Уроки трудового навчання (2клас). Тернопіль: Мальва ОСО, 2016.
8. Веремійчик І.М. Уроки трудового навчання (3клас). Тернопіль: Мальва ОСО, 2017.
9. Веремійчик І.М., Тименко В.П. Трудове навчання (4клас). Київ: Генеза, 2015.
10. Горшкова М.В. Вышивка крестом. Новые идеи. – Харьков, 2012.
11. Гра по-новому, навчання по-іншому. Методичний посібник/Упорядник О. Рома The LEGO Foundation, 2018. 44с.
12. Денисенко Л.І., Тименко В.П. Трудове навчання. Підручник для 4 кл. К.: Педагогічна думка, 2004. 128 с.
13. Державний стандарт початкової загальної освіти URL: <http://newstandard.nus.org.ua/>
14. Коберник О.М., Сидоренко В.К. Методика трудового навчання: проектнотехнологічний підхід: навч. посіб. Умань: СПД Жовтий, 2008. 216 с.
15. Мельник В.М. Мистецтво витинанки та аплікації: Навчальний посібник Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2006. 256 с.
16. Народна лялька. Технологія виготовлення : навчально-методичний посібник / А.Ф.Шушкевич. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2017. 200 с.
17. Типові освітні програми початкової школи. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalniprogrami/tipovi-osvitni-programi-dlya-2-11-klasiv>
18. Хорунжий В., Масевич Л. Трудове навчання. 1(2) клас: Методичний посібник. Запоріжжя:Просвіта, 2001.108 с.
19. Хорунжий В., Масевич Л., Хорунжа Н. Уроки трудового навчання. 3(2) клас: Посібник для вчителів початкових класів. Тернопіль: Астон, 2002. 100 с.
20. Хорунжий В.І., Пономаренко Н.В. Трударик: Практичний матеріал для уроків трудового навчання та позакласної роботи з молодшими школярами. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2006. 96 с

*Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни
«Методика викладання технологічної освітньої галузі»*

21. Шість цеглинок в освітньому просторі школи. Методичний посібник / Упорядник О.Рома The LEGO Foundation, 2018. 32с.

22. Шутяк В.Г. Методика трудового навчання в початкових класах: Навч. пос. для студентів вищих навч. закл./Рівненський державний гуманітарний університет. Рівне, 2001. 278 с.

Інтернет-ресурси:

1. Методика трудового навчання, її предмет, об'єкт і суб'єкт. URL: KazEdu.kz
2. Метод проектів у технології трудового навчання. Історія появи методу проектів. URL: .kristti.com.ua>upload/file/-new-/kabinets...
3. Метод проектів у технології трудового навчання. URL: falko.ucoz.ua>blog/metod...u...trudovogo_navchannja
4. Методичні рекомендації щодо викладання в початковій школі у 2019/2020 навчальному році URL: <https://osvitoria.media/metodychni-rekomendatsiyi-shhodo-vykladannya-v-pochatkovij-shkoli-u-2019-2020-navchalnomu-rotsi/>
5. Що таке квілінг? Ідеальна техніка для початківців. Корисні поради на кожен день.-Електронний ресурс.-Режим доступу: <http://vidpoviday.com/shho-takekvilling-idealna-texnika-dlya-pochatkivciv>.
Що таке квілінг? Ідеальна техніка для початківців. Корисні поради на кожен день.-Електронний ресурс.-Режим доступу: <http://vidpoviday.com/shho-takekvilling-idealna-texnika-dlya-pochatkivciv>.
6. Методичний посібник з вишивки. URL: https://www.tvorchist.com.ua/content_page_7.html
7. Тарасова О. «Таємничий світ ляльки-мотанки». Либідь. 2015. 200с. URL: <https://nashformat.ua/products/taemnychyj-svit-lyalky-motanky-702589>

*Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни
«Методика викладання технологічної освітньої галузі»*

*Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни
«Методика викладання технологічної освітньої галузі»*